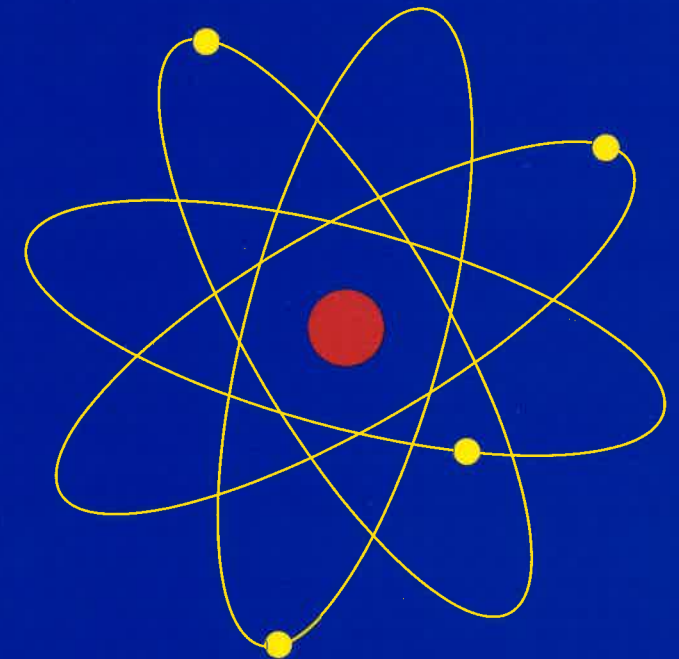

ISSN 0867-4752

1 (59)/2005

*BEZPIECZEŃSTWO
JĄDROWE
i
OCHRONA
RADIOLOGICZNA*

PAŃSTWOWA AGENCJA ATOMISTYKI

BEZPIECZEŃSTWO JĄDROWE i OCHRONA RADIOLOGICZNA

BIULETYN INFORMACYJNY PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI

Nr 1 (59)/2005
Warszawa

Wydawca
PAŃSTWOWA AGENCJA ATOMISTYKI

Redakcja: 00-522 Warszawa, ul. Krucza 36
tel.: 695 98 22, 629 85 93
fax: 695 98 15
e-mail: tbia@paa.gov.pl

Przewodniczący Rady Programowej
Witold ŁADA

Redaktor naczelny
Tadeusz BIAŁKOWSKI

Wydanie publikacji dofinansował Komitet Badań Naukowych

ISSN 0867-4752

Druk
 Drukarnia Piotra Włodarskiego
02-646 Warszawa, ul. Ksawerów 21, tel.: 853-50-98

SPIS TREŚCI

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie dawek granicznych promieniowania jonizującego	3
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie w sprawie planów postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych	8
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej	22
Przegląd postanowień traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM)	42

W bieżącym numerze Biuletynu publikujemy trzy nowe rozporządzenia Rady Ministrów, które weszły w życie w 2005 roku i zastąpiły dotychczas obowiązujące w tym zakresie rozporządzenia. Pierwsze z nich dotyczy dawek granicznych promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 168, poz. 168). Spośród dziesięciu tabel znajdujących się w załączniku do tego rozporządzenia zamieszczamy (ze względu na ograniczoną objętość numeru) jedynie tabelę nr 10 – Współczynniki konwersji do wyznaczania dawki skutecznej osób dorosłych w przypadku, gdy źródłem narażenia są gazy szlachetne. Pozostałe tabele są dostępne na naszej stronie internetowej pod adresem: <http://www.paa.gov.pl/D20050168.pdf>

Dwa kolejne rozporządzenia Rady Ministrów dotyczą: planów postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych (Dz. U. Nr 20, poz. 169) oraz stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. Nr 21, poz. 173).

Biuletyn kończy artykuł Pana Jacka Kaniewskiego omawiający przegląd postanowień Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom). Pełna jego wersja w języku angielskim znajduje się pod adresem internetowym: <http://www.europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/index.htm> (szukać pod *Founding treaties*).

Życzymy owocnej lektury.

Redakcja Biuletynu

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie dawek granicznych promieniowania jonizującego¹⁾

Na podstawie art. 25 pkt 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa dawki graniczne promieniowania jonizującego, wskaźniki pozwalające na wyznaczenie dawek stosowane przy ocenie narażenia oraz sposób i częstotliwość dokonywania oceny narażenia:

- 1) pracowników;
- 2) osób z ogółu ludności.

§ 2. 1. Dla pracowników dawka graniczna, wyrażona jako dawka skuteczna (efektywna), wynosi 20 mSv w ciągu roku kalendarzowego, z zastrzeżeniem § 3 ust. 1.

2. Dawka, o której mowa w ust. 1, może być w danym roku kalendarzowym przekroczona do wartości 50 mSv, pod warunkiem że w ciągu kolejnych pięciu lat kalendarzowych jej sumaryczna wartość nie przekroczy 100 mSv.

3. Dawka graniczna, wyrażona jako dawka równoważna, wynosi w ciągu roku kalendarzowego:

- 1) 150 mSv — dla soczewek oczu;
- 2) 500 mSv — dla skóry, jako wartość średnia dla dowolnej powierzchni 1 cm² napromienionej części skóry;
- 3) 500 mSv — dla dłoni, przedramion, stóp i podudzi.

§ 3. 1. Kobieta, od chwili zawiadomienia przez nią kierownika jednostki organizacyjnej

o ciąży, nie może być zatrudniona w warunkach prowadzących do otrzymania przez mające urodzić się dziecko dawki skutecznej (efektywnej) przekraczającej wartość 1 mSv.

2. Kobieta karmiąca piersią nie może być zatrudniona w warunkach narażenia na skażenie wewnętrzne i zewnętrzne.

§ 4. 1. Dla uczniów, studentów i praktykantów, w wieku 18 lat i powyżej, mają zastosowanie wartości dawek granicznych ustalone w § 2.

2. Dla uczniów, studentów i praktykantów, w wieku od 16 lat do 18 lat, dawka graniczna, wyrażona jako dawka skuteczna (efektywna), z zastrzeżeniem § 3, wynosi 6 mSv w ciągu roku kalendarzowego, przy czym dawka graniczna, wyrażona jako dawka równoważna, wynosi w ciągu roku kalendarzowego:

- 1) 50 mSv — dla soczewek oczu;
- 2) 150 mSv — dla skóry, jako wartość średnia dla dowolnej powierzchni 1 cm² napromienionej części skóry;
- 3) 150 mSv — dla dłoni, przedramion, stóp i podudzi.

3. Dla uczniów, studentów i praktykantów, w wieku poniżej 16 lat, mają zastosowanie wartości dawek granicznych ustalone w § 5.

4. Osoby w wieku poniżej 18 lat mogą być zatrudnione w warunkach narażenia jedynie w celu nauki lub przyuczenia do zawodu.

§ 5. 1. Dla osób z ogółu ludności dawka graniczna, wyrażona jako dawka skuteczna (efektywna), wynosi 1 mSv w ciągu roku kalendarzowego, przy czym dawka graniczna, wyrażona jako dawka równoważna, wynosi w ciągu roku kalendarzowego:

- 1) 15 mSv — dla soczewek oczu;
- 2) 50 mSv — dla skóry, jako wartość średnia dla dowolnej powierzchni 1 cm² napromienionej części skóry.

¹⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 96/29/Euratom z dnia 13 maja 1996 r. w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa dotyczących ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności (Dz. Urz. WE L 159 z 29.06.1996).

2. Dawka, o której mowa w ust. 1, może być w danym roku kalendarzowym przekroczone, pod warunkiem że w ciągu kolejnych pięciu lat kalendarzowych jej sumaryczna wartość nie przekroczy 5 mSv.

§ 6. 1. Narazenie pracowników oraz osób z ogółu ludności ocenia się w oparciu o otrzymane przez nich dawki skuteczne (efektywne) i dawki równoważne, wyznaczone z uwzględnieniem wielkości i wartości wskaźników pozwalających na wyznaczenie dawek stosowanych przy ocenie narażenia.

2. Wielkości i wartości wskaźników pozwalających na wyznaczenie dawek stosowanych przy ocenie narażenia określa załącznik do rozporządzenia.

3. Wyznaczając dawki skuteczne, zmniejsza się je o dawki wynikające z naturalnego tła promieniowania jonizującego występującego na danym terenie, uwzględniając rzeczywisty czas narażenia. Jeżeli tło naturalne nie jest znane, za jego wartość przyjmuje się 2,4 mSv w ciągu roku kalendarzowego.

4. Wyznaczanie dawek dla pracowników jest dokonywane na podstawie pomiarów dozymetrycznych.

5. Wyznaczanie dawek dla osób z ogółu ludności obejmuje:

- 1) oszacowanie dawek związanych z napromieniowaniem zewnętrznym, ze wskazaniem, tam gdzie jest to właściwe, przyjętych wartości współczynnika jakości promieniowania;
- 2) oszacowanie wniknięcia substancji promieniotwórczych do organizmu, z uwzględnieniem rodzaju nuklidów, ich aktywności i stężenia, i — tam gdzie jest to właściwe — ich stanu fizycznego i chemicznego.

6. Jeżeli występują grupy osób z ogółu ludności, których narażenie od źródła promieniowania jonizującego związanego z daną działalnością ze sztucznymi lub naturalnymi źródłami promieniowania jonizującego można uznać za jednolite i reprezentatywne dla ludności najbardziej narażonej od tego źródła promieniowania, zwane dalej „grupami odniesienia”, przy wyznaczaniu dawek dla osób z ogółu ludności wyznacza się dawki dla tych grup osób.

7. Przy wyznaczaniu dawek dla grupy odniesienia nie bierze się pod uwagę skrajnych zachowań osób z tej grupy.

8. Kryteria wyboru grup odniesienia, cechy charakterystyczne tych grup oraz częstotliwość wyznaczania dawek dla grup odniesienia każdorazowo ustala Prezes Państwowej Agencji Atomistyki w zezwoleniu na prowadzenie danej działalności związanej z narażeniem na działanie promieniowania jonizującego.

9. Przeprowadzając ocenę narażenia, o której mowa w art. 24 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki rejestruje wyniki oceny dawek dla grup odniesienia z podaniem kryteriów i cech charakterystycznych, o których mowa w ust. 8.

§ 7. 1. Oceny narażenia pracowników dokonuje się dla każdego roku kalendarzowego w oparciu o dawki wyznaczone na podstawie pomiarów, o których mowa w § 6 ust. 4, wykonywanych w okresach nie dłuższych niż trzymiesięczne, a jeżeli okres zatrudnienia w warunkach narażenia jest krótszy niż trzy miesiące, po zakończeniu tego okresu.

2. Oceny narażenia osób z ogółu ludności dokonuje się raz w roku.

3. W warunkach zdarzenia radiacyjnego ocena narażenia pracowników i osób z ogółu ludności jest dokonywana z częstotliwością umożliwiającą określenie środków oraz działań niezbędnych do ochrony zdrowia.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

²⁾ Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 2002 r. w sprawie dawek granicznych promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 111, poz. 969 oraz z 2003 r. Nr 38, poz. 333), zachowane w mocy na podstawie art. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o zmianie ustawy — Prawo atomowe oraz ustawy o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 70, poz. 632).

WIELKOŚCI I WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW POZWALAJĄCYCH NA WYZNACZENIE DAWEK STOSOWANYCH PRZY OCENIE NARAŻENIA

1. Dawka skuteczna (efektywna) E (wyrażona w siwertach Sv), jako suma dawek równoważnych od napromieniowania zewnętrznego i wewnętrznego H_T we wszystkich tkankach (narządach) wymienionych w tabeli 1, z uwzględnieniem odpowiednich czynników wagowych, określona jest wzorem:

$$E = \sum_T w_T \cdot H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

gdzie:

$D_{T,R}$ — oznacza dawkę pochłoniętą (wyrażoną w grejach Gy) w tkance (narządzie) T od promieniowania R ,

w_T — oznacza czynnik wagowy tkanki (narządu) T , według tabeli 1,

w_R — oznacza czynnik wagowy promieniowania R , według tabeli 2; w przypadku promieniowania neutronowego czynnik w_R można również opisać funkcją ciągłą określoną wzorem:

$$w_R = 5 + 17 \cdot \exp \{-[\ln(2E)]^2/6\}$$

gdzie E — oznacza energię neutronu (w megaelektronowoltach MeV); w przypadku gdy rozważany rodzaj promieniowania lub jego energia nie są określone w tabeli 2 lub nie są znane, za przybliżoną wartość czynnika wagowego promieniowania w_R można przyjąć uśrednioną wartość współczynnika jakości promieniowania $\bar{Q}$ na głębokości 10 mm w kuli ICRU¹, obliczoną według wzoru:

$$\bar{Q} = \frac{1}{D} \int_0^{\infty} Q(L) D(L) dL$$

gdzie:

D — oznacza dawkę pochłoniętą (w grejach) w punkcie uśredniania wartości Q ,

L — oznacza nieograniczone liniowe przekazanie energii na jeden mikrometr toru cząstki naładowanej w wodzie (w kiloelektronowoltach na mikrometr keV/ μ m),

$D(L) dL$ — oznacza dawkę pochłoniętą w rozpatrywanym punkcie, przy nieograniczonym liniowym przekazaniu energii między L a $L+dL$,

$Q(L)$ — oznacza współczynnik jakości promieniowania w rozpatrywanym punkcie, zależny od wartości L , według tabeli 3.

2. Dawkę skuteczną (efektywną) E otrzymaną w ciągu określonego czasu wyznacza się przez zsumowanie dawki skutecznej (efektywnej) E_z od narażenia zewnętrznego w ciągu tego czasu oraz dawek obciążających, spowodowanych wniknięciem nuklidów promieniotwórczych do organizmu w tym samym czasie, określonych dla czasu 50 lat od momentu wniknięcia lub — w przypadku dzieci — dla czasu od momentu wniknięcia do osiągnięcia przez nie wieku 70 lat, z zastrzeżeniem ust. 3. W celu wyznaczenia dawek granicznych określony czas oznacza, w zależności od przyjętego kryterium, 1 rok lub 5 lat. Dawka skuteczna (efektywna) E (w siwertach) dla osoby w grupie wiekowej g określona jest wzorem:

$$E = E_z + \sum_j e(g)_{j,p} J_{j,p} + \sum_j e(g)_{j,o} J_{j,o}$$

¹ Kula z materiału równoważnego tkance, o średnicy 30 cm i gęstości 1 g cm⁻³, której skład masowy to 76,2 % tlenu, 11,1 % węgla, 10,1 % wodoru i 2,6 % azotu.

gdzie:

$e(g)_{j,p}$ i $e(g)_{j,o}$ – oznaczają jednostkowe obciążające dawki skuteczne dla osób w grupie wiekowej g , to znaczy obciążające dawki skuteczne (efektywne) (w siwertach), jakie osoby te otrzymują w wyniku wniknięcia do ich organizmu drogą pokarmową (indeks p) lub drogą oddechową (indeks o) jednostkowej aktywności (czyli jednego bekerela 1 Bq) nuklidu j ; dawki te, zależne od sposobu przechodzenia nuklidu do przewodu pokarmowego i z przewodu pokarmowego do płynów ustrojowych, określonego wartością czynnika f_1 , oraz od szybkości absorpcji w płucach (która może być szybka F , umiarkowana M lub powolna S), określają tabele 4-7, odrębnie dla osób z ogółu ludności i dla pracowników; typ absorpcji płucnej i wartości czynnika f_1 stosowane przy obliczeniu obciążających dawek skutecznych od związków chemicznych określają tabele 8 i 9,

$J_{j,p}$ i $J_{j,o}$ – oznaczają aktywności (w bekerelach) nuklidu j , który wniknął do organizmu drogą pokarmową (indeks p) lub oddechową (indeks o).

3. Jeżeli znana jest dawka równoważna pochodząca od narażenia wewnętrznego w tkance lub narządzie, otrzymana w jednostce czasu, czyli pochodna H_T tej dawki względem czasu, wtedy obciążającą dawkę równoważną otrzymaną w czasie τ określa wzór:

$$H_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0+\tau} \dot{H}_T(t) dt$$

gdzie: t_0 oznacza moment wniknięcia nuklidu; jeżeli wartość τ jest nieokreślona, jako czas całkowania należy przyjąć okres 50 lub 70 lat, według kryteriów podanych w ust. 2.

4. Jeżeli źródłem narażenia są obecne w powietrzu gazy szlachetne, z wyłączeniem radonu, to wartości mocy dawki skutecznej (efektywnej) wyznacza się przez przemnożenie uśrednionego w czasie stężenia promieniotwórczego [Bq/m^3] przez czas przebywania w chmurze gazu określony w dniach [d] przez odpowiedni współczynnik konwersji z tabeli 10.

5. Jeżeli źródłem narażenia wewnętrznego są obecne w powietrzu nuklidy radonu i ich pochodne, obciążającą dawkę skuteczną (efektywną) wyznacza się przez pomiar lub obliczenie potencjalnej energii alfa. Potencjalną energię alfa definiuje się jako całkowitą energię cząstek alfa, emitowanych podczas rozpadu pochodnych radonu (^{222}Rn) w szeregu promieniotwórczym aż do ołowiu ^{210}Pb (z wyłączeniem tego nuklidu) oraz rozpadu pochodnych toronu (^{220}Rn) w szeregu promieniotwórczym aż do stabilnego ołowiu ^{208}Pb , i wyraża się w dżulach (J).

Narażenie to określa się, przeliczając wyznaczone przez pomiar stężenie energii potencjalnej alfa, wyrażone w dżulach, razy godzina na metr sześcienny (Jhm^{-3}) na dawkę skuteczną (efektywną) w siwertach, z użyciem następujących współczynników konwersji: radon w domu mieszkalnym $1,1 Sv/Jhm^{-3}$ radon na stanowisku pracy $1,4 Sv/Jhm^{-3}$ toron na stanowisku pracy $0,5 Sv/Jhm^{-3}$.

UWAGA: WYSTĘPUJĄCE W ZAŁĄCZNIKU DO NINIEJSZEGO ROZPORZĄDZENIA TABELA O NUMERACH 1 - 9 SĄ ZAMIESZCZONE NA STRONIE INTERNETOWEJ PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI POD ADRESEM: <http://www.paa.gov.pl/D20050168.pdf>

Tabela 10. WSPÓŁCZYNNIKI KONWERSJI DO WYZNACZANIA DAWKI SKUTECZNEJ OSÓB DOROSŁYCH W PRZYPADKU, GDY ŹRÓDŁEM NARAŻENIA SĄ GAZY SZLACHETNE

Nuklid	Okres połowicznego rozpadu ^b	Współczynnik konwersji ($Sv \cdot d^{-1}/Bq \cdot m^{-3}$) ^a
Argon		
Ar-37	35,0 d	$4,1 \cdot 10^{-15}$
Ar-39	269 a	$1,1 \cdot 10^{-11}$
Ar-41	1,83 h	$5,3 \cdot 10^{-9}$
Krypton		
Kr-74	11,5 m	$4,5 \cdot 10^{-9}$
Kr-76	14,8 h	$1,6 \cdot 10^{-9}$
Kr-77	74,7 m	$3,9 \cdot 10^{-9}$
Kr-79	1,46 d	$9,7 \cdot 10^{-10}$
Kr-81	$2,10 \cdot 10^5$ a	$2,1 \cdot 10^{-11}$
Kr-83m	1,83 h	$2,1 \cdot 10^{-13}$
Kr-85	10,7 a	$2,2 \cdot 10^{-11}$
Kr-85m	4,48 h	$5,9 \cdot 10^{-10}$
Kr-87	1,27 h	$3,4 \cdot 10^{-9}$
Kr-88	2,84 h	$8,4 \cdot 10^{-9}$
Xenon		
Xe-120	40,0 m	$1,5 \cdot 10^{-9}$
Xe-121	40,1 m	$7,5 \cdot 10^{-9}$
Xe-122	20,1 h	$1,9 \cdot 10^{-10}$
Xe-123	2,08 h	$2,4 \cdot 10^{-9}$
Xe-125	17,0 h	$9,3 \cdot 10^{-10}$
Xe-127	36,4 d	$9,7 \cdot 10^{-10}$
Xe-129m	8,0 d	$8,1 \cdot 10^{-11}$
Xe-131m	11,9 d	$3,2 \cdot 10^{-11}$
Xe-133m	2,19 d	$1,1 \cdot 10^{-10}$
Xe-133	5,24 d	$1,2 \cdot 10^{-10}$
Xe-135m	15,3 m	$1,6 \cdot 10^{-9}$
Xe-135	9,10 h	$9,6 \cdot 10^{-10}$
Xe-138	14,2 m	$4,7 \cdot 10^{-9}$

^a dane mają zastosowanie w przypadku pracowników i dorosłych osób z ogółu ludności

^b a – lata; d – dni; h – godziny; m – minuty

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie w sprawie planów postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych¹⁾

Na podstawie art. 87 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) krajowy plan postępowania awaryjnego, w tym sposób współdziałania organów i służb biorących udział w likwidacji zdarzeń radiacyjnych i usuwaniu ich skutków;
- 2) wzór zakładowego planu postępowania awaryjnego;
- 3) wzór wojewódzkiego planu postępowania awaryjnego.

§ 2. 1. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, zwany dalej „Prezesem Agencji”:

- 1) dokonuje identyfikacji zdarzenia radiacyjnego powodującego zagrożenie publiczne o zasięgu krajowym, zwanego dalej „zdarzeniem”, weryfikując pozyskaną informację o zdarzeniu;
- 2) określa przewidywany dalszy przebieg zdarzenia;
- 3) ocenia potencjalny rozmiar i zasięg skutków zdarzenia, w tym z punktu widzenia konieczności podjęcia działań interwencyj-

nych, o których mowa w art. 90 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe, zwanej dalej „ustawą”;

- 4) przekazuje informację o zdarzeniu ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, aktualizując ją w zależności od dalszego przebiegu zdarzenia.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1 pkt 4, zawiera następujące dane:

- 1) źródło informacji o zdarzeniu oraz sposób weryfikacji tej informacji;
- 2) dotychczasowy przebieg zdarzenia, w tym dane o osobach poszkodowanych i o stratach materialnych;
- 3) przewidywany dalszy przebieg zdarzenia;
- 4) ocenę potencjalnego rozmiaru i zasięgu skutków zdarzenia, w tym z punktu widzenia konieczności podjęcia działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy;
- 5) dotychczasowe działania podjęte przez kierownika jednostki organizacyjnej, na terenie której zaistniało zdarzenie, właściwych wojewodów i Prezesa Agencji;
- 6) propozycje działań mających na celu likwidację zagrożenia i usunięcie skutków zdarzenia.

§ 3. 1. Prezes Agencji ustala dla:

- 1) stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych — częstotliwość przekazywania do Centrum do Spraw Zdarzeń Radiacyjnych Państwowej Agencji Atomistyki wyników pomiarów skażeń promieniotwórczych;
- 2) placówek prowadzących pomiary skażeń promieniotwórczych — miejsca i częstotliwość pobierania próbek oraz częstotliwość przekazywania do Prezesa Agencji wyników pomiarów zawartości izotopów promieniotwórczych w tych próbkach,

a w przypadku placówek specjalistycznych także zakres pomiarów.

2. Prezes Agencji na bieżąco analizuje przebieg zdarzenia i ocenia jego skutki w celu weryfikacji, aktualizacji i przekazywania danych, o których mowa w § 2 ust. 2.

§ 4. 1. Prezes Agencji dokonuje wstępnej oceny zdarzenia i powiadamia o nim Międzynarodową Agencję Energii Atomowej oraz państwa, na obszarze których mogą wystąpić skutki zdarzenia, a w przypadku zmiany oceny zdarzenia dokonuje aktualizacji powiadomienia.

2. Prezes Agencji powiadamia o zdarzeniu oraz o zamiarze wprowadzenia działań mających na celu ograniczenie narażenia ludności Komisję Europejską oraz państwa członkowskie Unii Europejskiej, które mogą być dotknięte skutkami tych działań, z podaniem informacji określających przyczyny ich wprowadzania oraz danych istotnych dla minimalizacji przewidywanych radiologicznych skutków zdarzenia dla tych państw, dokonując odpowiednio do rozwoju sytuacji aktualizacji powiadomienia.

3. Prezes Agencji w powiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, zamieszcza także treść informacji przekazywanej ludności zgodnie z § 5 ust. 2.

4. Na wniosek Komisji Europejskiej Prezes Agencji powiadamia ją o treści informacji przekazywanej osobom uczestniczącym w usuwaniu skutków zdarzenia radiacyjnego i osobom uczestniczącym w działaniach interwencyjnych, o których mowa w art. 20 ust. 4 ustawy.

§ 5. 1. Dla ludności, która może być dotknięta skutkami zdarzenia radiacyjnego, Prezes Agencji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych opracowuje informację o zdarzeniu oraz o możliwych działaniach, jakie mogą być podjęte w celu likwidacji zagrożenia.

2. Dla ludności, która w wyniku zdarzenia radiacyjnego może otrzymać dawkę promieniowania jonizującego przekraczającą dawkę graniczną dla osób z ogółu ludności, Prezes Agencji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych opracowuje informację, która w zależności od potrzeb zawiera:

1) dane dotyczące rodzaju zdarzenia, a jeżeli jest to możliwe, także miejsca i czasu jego powstania oraz opis i dotychczasowy oraz przewidywany przebieg zdarzenia, wraz z określeniem rozmiaru i zasięgu zaistniałych oraz przewidywanych jego skutków;

2) wskazanie działań lub zachowań ludności mających na celu uniknięcie skutków zdarzenia, które, w zależności od rodzaju zdarzenia, mogą obejmować zalecenia ograniczenia spożywania niektórych artykułów żywnościowych, proste reguły dotyczące higieny i dekontaminacji ludzi, zalecenia dotyczące pozostania w domu, informacje dotyczące systemu dystrybucji preparatów ze stabilnym jodem, ustalenia organizacyjne dotyczące ewakuacji;

3) uprzedzenie o możliwości wprowadzenia działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy;

4) wskazanie organów i służb prowadzących akcję likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia;

5) jeżeli czas na to pozwala — podstawowe dane o promieniowaniu jonizującym oraz o skutkach jego oddziaływania na człowieka i środowisko;

6) wezwanie do słuchania komunikatów przekazywanych przez radio i telewizję;

7) wskazania dotyczące:

a) postępowania osób odpowiedzialnych za przedszkola, szkoły, szpitale, domy opieki, hotele, zakłady karne i inne jednostki, w których przebywają większe grupy ludzi;

b) postępowania grup zawodowych mogących odegrać pomocną rolę w sytuacji zagrożenia radiacyjnego.

§ 6. Informację, o której mowa w § 5, niezwłocznie po opracowaniu, minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazuje ludności poprzez ogłoszenie w środkach masowego przekazu na obszarze objętym informacją.

§ 7. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierując akcją likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia, w tym podczas prowadzenia działań interwencyjnych:

¹⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

1) dyrektywy 89/618/Euratom z dnia 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania społeczeństwa o przewidzianych środkach ochrony zdrowia i działaniach podejmowanych w razie wystąpienia zdarzenia radiacyjnego (Dz. Urz. WE L 357 z 7.12.1989);

2) dyrektywy 96/29/Euratom z dnia 13 maja 1996 r. w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa dotyczących ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności (Dz. Urz. WE L 159 z 29.06.1996).

- 1) usprawnia lub ogranicza ruch osób i towarów na terenach objętych skutkami zdarzenia — w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu;
- 2) wprowadza odpowiedni do przebiegu zdarzenia tryb działania jednostek organizacyjnych systemu ochrony zdrowia — w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia;
- 3) koordynuje wykorzystanie pododdziałów i oddziałów sił zbrojnych udostępnianych przez Ministra Obrony Narodowej — w porozumieniu z tym ministrem;
- 4) zapewnia łączność między organami i służbami biorącymi udział w akcji likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia — w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności.

2. W sytuacji gdy istnieje możliwość przekroczenia poziomów interwencyjnych, minister właściwy do spraw wewnętrznych koordynuje działania właściwych służb, które zapewnią po wprowadzeniu działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy:

- 1) w przypadku ewakuacji, czasowego lub stałego przesiedlenia ludności — zabezpieczenie pozostawionego mienia oraz zapewnienie ewakuowanej lub przesiedlanej ludności:
  - a) miejsc zamieszkania,
  - b) transportu,
  - c) warunków powrotu do miejsc stałego zamieszkania po odwołaniu ewakuacji i czasowego przesiedlenia;
- 2) w przypadku nakazu pozostania w pomieszczeniach zamkniętych — zaopatrzenie ludności w niezbędne artykuły żywnościowe i wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz pomoc medyczną;
- 3) w przypadku podania preparatów ze stabilnym jodem — dystrybucję tych preparatów;
- 4) w przypadku zakazu lub ograniczenia spożycia skażonej żywności i wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi — wycofanie ze sprzedaży skażonej żywności i jej zniszczenie, zamknięcie ujęć skażonej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, bezpłatną dystrybucję nieskażonej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wprowadzenie do sprzedaży nieskażonych artykułów żywnościowych;

- 5) w przypadku zakazu lub ograniczenia żywienia zwierząt skażonymi środkami żywienia zwierząt i pojenia skażoną wodą oraz wypasu zwierząt na skażonym terenie — udostępnienie nieskażonych środków żywienia zwierząt i wody oraz nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypasu zwierząt na skażonych pastwiskach.

3. W zależności od przebiegu zdarzenia i rozwoju sytuacji radiacyjnej minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji, powiadamia wojewodów właściwych dla terenów, na których wystąpiło skażenie, o działaniach niezbędnych do likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia.

§ 8. 1. Prezes Agencji uzgadnia z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz z ministrem właściwym do spraw zagranicznych potrzebę i treść prośby o udzielenie pomocy w likwidacji zagrożenia lub usuwaniu skutków zdarzenia, a po jej uzgodnieniu Prezes Agencji przekazuje prośbę, poprzez punkt kontaktowy, do Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, Komisji Europejskiej oraz punktów kontaktowych innych państw i organizacji międzynarodowych.

2. Prezes Agencji informuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych i ministra właściwego do spraw zagranicznych o przyjęciu prośby o udzielenie pomocy w likwidacji zagrożenia lub usuwaniu skutków zdarzenia zgłoszonej przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej, Komisję Europejską oraz punkty kontaktowe innych państw i organizacji międzynarodowych za pośrednictwem krajowego punktu kontaktowego.

§ 9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Prezesem Agencji dokonuje weryfikacji efektywności przeprowadzonych działań niezbędnych do likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia.

§ 10. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw transportu, minister właściwy do spraw zdrowia, minister właściwy do spraw zagranicznych, minister właściwy do spraw łączności, Minister Obrony Narodowej oraz Prezes Agencji, wykonując zadania wynikające z krajowego planu postępowania

awaryjnego wymagające współdziałania pomiędzy nimi, niezwłocznie przekazują sobie informacje i stanowiska konieczne do skutecznego prowadzenia działań niezbędnych do likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia.

§ 11. Ustala się wzór zakładowego planu postępowania awaryjnego, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 12. Ustala się wzór wojewódzkiego planu postępowania awaryjnego, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 13. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie planów postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2033 oraz z 2003 r. Nr 38, poz. 333).

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

WZÓR
ZAKŁADOWY PLAN POSTĘPOWANIA AWARYJNEGO

I. Dane podstawowe:

- 1) jednostka organizacyjna (nazwa, adres, numer telefonu, numer faksu): .....
- 2) kierownik jednostki organizacyjnej (imię, nazwisko, numer telefonu, numer faksu, adres poczty elektronicznej): .....
- 3) rodzaj działalności związanej z narażeniem i numer zezwolenia na prowadzenie tej działalności, wraz z określeniem komórki organizacyjnej prowadzącej bezpośrednio tę działalność: .....
- 4) inspektor ochrony radiologicznej jednostki organizacyjnej (imię, nazwisko, numer i typ uprawnień inspektora ochrony radiologicznej, numer telefonu, numer faksu, adres poczty elektronicznej): .....
- 5) numery telefonów i faksów:
  - a) Centrum do Spraw Zdarzeń Radiacyjnych Państwowej Agencji Atomistyki .....
  - b) państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego .....
  - c) organu wydającego zezwolenie, jeżeli nie jest nim Prezes Państwowej Agencji Atomistyki ani państwowy wojewódzki inspektor sanitarny .....
  - d) najbliższej jednostki Państwowej Straży Pożarnej .....
  - e) najbliższej stacji pogotowia ratunkowego .....
  - f) najbliższej jednostki Policji .....
  - g) powiatowego (miejskiego) stanowiska kierownika Państwowej Straży Pożarnej .....
  - h) wojewódzkiego stanowiska koordynacji ratownictwa Państwowej Straży Pożarnej*) .....
  - i) Wydziału Zarządzania Kryzysowego w Urzędzie Wojewódzkim/Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego .....
  - j) wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska .....
  - k) inne (potrzebne według oceny kierownika jednostki organizacyjnej) .....
- 6) plan jednostki organizacyjnej, zawierający:
  - a) rozmieszczenie źródeł zagrożenia radiacyjnego,
  - b) drogi ewakuacji i miejsca zbiórki pracowników*),

- c) miejsca dekontaminacji pracowników*),
- d) miejsca przechowywania sprzętu do likwidacji zdarzenia (sprzętu awaryjnego)*);
- 7) zwięzły opis potencjalnych sytuacji awaryjnych, w tym pożaru, oraz procedur awaryjnych dla rutynowych procesów technologicznych, zależnych od rodzaju działalności w warunkach narażenia¹⁾.

2. Postępowanie pracownika stwierdzającego zaistnienie zdarzenia radiacyjnego:

Bezwzględne powiadomienie:

- 1) kierownika jednostki organizacyjnej:

.....
(nazwisko i numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 2)

- 2) inspektora ochrony radiologicznej:

.....
(nazwisko i numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 4)

W powiadomieniu podać:

- imię, nazwisko i stanowisko lub funkcję osoby stwierdzającej zaistnienie zdarzenia radiacyjnego,
- numer telefonu, z którego dzwoni osoba powiadamiająca,
- dokładną lokalizację miejsca zdarzenia,
- krótki opis zdarzenia.

3. Postępowanie kierownika jednostki organizacyjnej:

- 1) jeżeli zachodzi taka potrzeba, niezwłoczne powiadomienie:

- a) Państwowej Straży Pożarnej: tel. 998 lub .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. d)

- b) pogotowia ratunkowego: tel. 999 lub .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. e)

- c) Policji: tel. 997 lub .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. f)

lub wymienionych służb z wykorzystaniem numeru alarmowego 112,

- d) Wydziału Zarządzania Kryzysowego w Urzędzie Wojewódzkim/Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. i)

- e) wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. j)

- 2) zorganizowanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym;

- 3) zorganizowanie zabezpieczenia miejsca zdarzenia w celu:

- a) uniemożliwienia przebywania osób postronnych w miejscu zdarzenia,
- b) zapobieżenia rozprzestrzenianiu się skażeń promieniotwórczych*);

- 4) określenie dokładnej lokalizacji zdarzenia (obiektu lub instalacji; w przypadku pracowni izotopowych, transportu źródeł i odpadów promieniotwórczych lub prac terenowych ze źródłami promieniotwórczymi również rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych) oraz przeprowadzenie wstępnej oceny rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, które przedostały się do środowiska;

1) Przykładowo: dla pracowni izotopowej klasy II — niekontrolowane skażenie powierzchni roboczych; dla prac w terenie ze źródłami zamkniętymi — utrata źródła, wypadnięcie źródła z pojemnika; dla teleradioterapii z użyciem źródła promieniotwórczego lub dla defektoskopii izotopowej — zacięcie mechanizmu powrotu źródła do obudowy i podobne; w przypadku kilku rodzajów działalności lub kilku scenariuszy sytuacji awaryjnych — przypisać poszczególnym sytuacjom i procedurom postępowania jednoznaczne symbole lub numery; dla obiektów jądrowych — odpowiednia część raportu bezpieczeństwa obiektu.

- 5) wyznaczenie strefy wokół miejsca zdarzenia obejmującej teren, na którym może występować jakiegokolwiek nietrwałe (usuwalne) skażenie promieniotwórcze lub moc dawki promieniowania jonizującego przekracza poziom 100 mikrosiwertów na godzinę ($\mu\text{Sv/h}$) (strefa awaryjna *);
- 6) określenie danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia oraz dokonanie wstępnej oceny rozmiaru skażeń promieniotwórczych, w tym skażeń osób;
- 7) usunięcie ze strefy awaryjnej osób poszkodowanych oraz innych osób niebiorących udziału w postępowaniu awaryjnym, oznaczenie granic strefy i uniemożliwienie dostępu do niej osób postronnych*), a jeżeli przeprowadzenie tych działań przekracza możliwości jednostki organizacyjnej, wystąpienie o pomoc do służb właściwego wojewody;
- 8) powiadomienie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki oraz organu wydającego zezwolenie, jeżeli nie jest nim Prezes Państwowej Agencji Atomistyki: .....

(numery telefonów zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. a oraz b albo c)

potwierdzone w ciągu 3 godzin od uzyskania informacji o zdarzeniu pisemnie na numer faksu .....

(numery faksów zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. a oraz b albo c)

W powiadomieniu podać:

- a) dane dotyczące jednostki organizacyjnej (zgodnie z pkt 1 ppkt 1-4),
- b) opis przebiegu zdarzenia, z podaniem rodzaju obiektu lub instalacji (w przypadku pracowni izotopowych, transportu źródeł i odpadów promieniotwórczych lub prac terenowych ze źródłami promieniotwórczymi również rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, których dotyczyło zdarzenie), dokładnej lokalizacji zdarzenia, wstępnej oceny rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, które przedostały się do środowiska, danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia oraz wstępnej oceny rozmiaru skażeń promieniotwórczych, w tym skażeń osób,
- c) informację o dotychczas podjętych działaniach zabezpieczających miejsce zdarzenia,
- d) przewidywany dalszy przebieg zdarzenia;
- 9) dalsze postępowanie według procedur awaryjnych, o których mowa w pkt 1 ppkt 7, lub w uzgodnieniu z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki;
- 10) zawiadomienie Wydziału Zarządzania Kryzysowego w Urzędzie Wojewódzkim/Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego .....

(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 5 lit. i)

wraz z podaniem treści i zasięgu informacji o zdarzeniu, która powinna być przekazywana społeczności lokalnej, jeżeli rozwój zdarzenia może prowadzić do zagrożenia o skutkach sięgających poza teren jednostki organizacyjnej (w tym również w sytuacji zdarzenia zaistniałego podczas transportu materiałów jądrowych lub źródeł i odpadów promieniotwórczych poza terenem jednostki) lub gdy zagrożenie publiczne już wystąpiło;

- 11) utrzymywanie kontaktu z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, w trakcie całego przebiegu zdarzenia aż do odwołania postępowania, w celu:
  - a) bieżącego informowania o rozwoju sytuacji i przekazywania Prezesowi Państwowej Agencji Atomistyki danych potrzebnych do prowadzenia ocen i prognoz zagrożenia,
  - b) korzystania z zaleceń przekazywanych przez specjalistów wskazanych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;
- 12) zwrócenie się, w razie potrzeby, o pomoc w zakresie pomiarów dozymetrycznych do specjalistów skierowanych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (ekipy dozymetrycznej) na miejsce zdarzenia, a jeżeli z oceny Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki nie wynika konieczność wysłania ekipy dozymetrycznej Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki na miejsce zdarzenia, zwrócenie się o pomoc w przeprowadzeniu pomiarów dozymetrycznych do właściwego terenowo państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;

- 13) weryfikacja, w porozumieniu z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, efektywności przeprowadzonych działań niezbędnych do likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia;
- 14) sporządzenie i przesłanie do Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki oraz organu, który wydał zezwolenie, jeżeli nie jest nim Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, po zakończeniu działań mających na celu usunięcie skutków zdarzenia i po ustaniu zagrożenia, informacji zawierającej:
  - a) opis przebiegu zdarzenia, z określeniem jego przyczyn,
  - b) ogólną ocenę zagrożenia w wyniku zdarzenia,
  - c) opis przebiegu likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia,
  - d) listę osób poszkodowanych wraz z określeniem rodzaju uszkodzeń ciała i wstępną ocenę dawek pochłoniętych i skażeń tych osób,
  - e) ocenę skażeń powierzchni roboczych stanowisk pracy i środowiska*),
  - f) wykaz zastosowanych metod pomiarowych i przyrządów dozymetrycznych, sprzętu ochronny indywidualnej i sprzętu użytego do likwidacji skutków zdarzenia,
  - g) opis procedur zastosowanych w usuwaniu skażeń pomieszczeń, terenu i dekontaminacji osób*),
  - h) protokół kontroli dozymetrycznej jednostki, przeprowadzonej po usunięciu skutków zdarzenia.

4. Ćwiczenia okresowe:

Ćwiczenia okresowe w celu przeglądu i aktualizacji planu postępowania awaryjnego na wypadek zagrożenia radiacyjnego odbywają się z częstotliwością .....
(nie rzadziej niż raz na dwa lata).

.....
(podpis kierownika jednostki organizacyjnej)

*) Nie dotyczy zdarzeń radiacyjnych związanych z aparatami rentgenowskimi i akceleratorami.

WZÓR

A. PLAN POSTĘPOWANIA AWARYJNEGO WOJEWÓDZTWA .....

1. Dane podstawowe:

- 1) wojewoda (imię, nazwisko, adres, numer telefonu, numer faksu, adres poczty elektronicznej)
  - .....
  - .....
  - .....
- 2) Wydział Zarządzania Kryzysowego w Urzędzie Wojewódzkim/Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (adres i numer telefonu, numer faksu)
  - .....
  - .....
- 3) służby współpracujące w postępowaniu awaryjnym (numery telefonów i numery faksów):
  - a) wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa Państwowej Straży Pożarnej
    - .....
  - b) Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
    - .....
  - c) pogotowie ratunkowe
    - .....
  - d) Komenda Wojewódzka Policji
    - .....
  - e) państwowy wojewódzki inspektor sanitarny
    - .....
  - f) wojewódzki inspektor ochrony środowiska
    - .....
  - g) oddział Straży Granicznej (dla województw przygranicznych)
    - .....
  - h) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki
    - .....
  - i) Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności
    - .....
  - j) inne (potrzebne według oceny wojewody)
    - .....
- 4) przekazany przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki wykaz znajdujących się na terenie województwa jednostek organizacyjnych kategorii I*) prowadzących działalność z materiałami jądrowymi lub źródłami promieniotwórczymi, zawierający dane określone w części B;
- 5) sposób powiadamiania ludności (zgodnie z pkt 3 ppkt 4)
  - .....
  - .....
  - .....

2. Postępowanie przedstawiciela służby, inspekcji lub straży podległych wojewodzie, który uzyskał informację o zaistnieniu zdarzenia radiacyjnego mogącego spowodować zagrożenie publiczne na terenie województwa:

- 1) określenie źródła informacji¹⁾:
  - .....
  - .....

1) Wpisać właściwie:

- a) kierownik jednostki organizacyjnej, w której nastąpiło zdarzenie powodujące zagrożenie przekraczające teren jednostki,
- b) uczestnik lub świadek wypadku podczas transportu źródeł i odpadów promieniotwórczych poza terenem jednostki organizacyjnej,
- c) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki,
- d) inne źródło informacji, np. osoba, która znalazła przedmiot, który może być źródłem promieniotwórczym lub może zawierać substancję promieniotwórczą.

2) niezwłoczne powiadomienie:

- a) wojewody: .....
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 1)
- b) Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (jeżeli informacja o zdarzeniu nie pochodzi od niego)
  - .....
  - (numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. h)
  - oraz, jeżeli zachodzi taka potrzeba, niezwłoczne powiadomienie:
- c) Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej: .....
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. b)
- d) pogotowia ratunkowego .....
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. c)
- e) Komendy Wojewódzkiej Policji .....
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. d)

W powiadomieniu podać:

- imię i nazwisko, miejsce pracy i stanowisko lub funkcję osoby powiadamiającej,
- numer telefonu, z którego dzwoni osoba powiadamiająca,
- dokładną lokalizację miejsca zdarzenia,
- krótki opis zdarzenia;

3) zorganizowanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym;

- 4) zorganizowanie zabezpieczenia miejsca zdarzenia w sposób uzgodniony z wojewodą lub z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, w celu uniemożliwienia przebywania osób postronnych w miejscu zdarzenia.

3. Postępowanie wojewody:

1) w przypadku zdarzenia zaistniałego w jednostce organizacyjnej:

- a) uzyskanie od kierownika jednostki organizacyjnej informacji niezbędnych do oceny zagrożenia, zawierających w szczególności: określenie dokładnej lokalizacji zdarzenia (obiektu lub instalacji; w przypadku pracowni izotopowych również rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych) oraz wstępną ocenę rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, które przedostały się do środowiska,
- b) na podstawie informacji uzyskanych zgodnie z lit. a podjęcie działań interwencyjnych, w tym wyznaczenie strefy wokół miejsca zdarzenia obejmującej teren, na którym może występować jakiegokolwiek nietrwałe (usuwalne) skażenie promieniotwórcze lub moc dawki promieniowania przekracza poziom 100 mikrosiwertów na godzinę ($\mu\text{Sv/h}$) (strefa awaryjna), a po wykonaniu zadań, o których mowa w pkt 8, podjęcie działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808), zwanej dalej „ustawą”, z zastrzeżeniem lit. c,
- c) w przypadku jednostki kategorii I, o której mowa w pkt 1 ppkt 4, podjęcie działań interwencyjnych, a w szczególności działań, o których mowa w art. 90 ustawy, przed uzyskaniem informacji, o których mowa w lit. a, o ile zaszło zdarzenie określone w zakładowym planie postępowania awaryjnego jako wymagające podjęcia takich działań,
- d) określenie danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia oraz dokonanie wstępnej oceny rozmiaru skażeń poza terenem jednostki organizacyjnej, w tym skażeń osób,
- e) powiadomienie ludności w sposób określony w pkt 1 ppkt 5;

- 2) w przypadku zdarzenia radiacyjnego podczas transportu, prac w terenie, aktu terrorystycznego, zdarzenia spowodowanego przez nieznanego sprawcę, stwierdzenia zwiększonego poziomu mocy dawki promieniowania jonizującego lub wystąpienia skażeń promieniotwórczych, również w przypadku kiedy ich źródło nie jest znane:

- a) określenie, w miarę możliwości, rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, których dotyczyło zdarzenie, dokładnej lokalizacji zdarzenia, wstępnej oceny rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, które przedostały się do środowiska, danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia oraz wstępnej oceny rozmiaru skażeń promieniotwórczych, w tym skażeń osób,
  - b) wyznaczenie strefy wokół miejsca zdarzenia obejmującej teren, na którym może występować jakiegokolwiek nietrwałe (usuwalne) skażenie promieniotwórcze lub moc dawki promieniowania przekraczająca 100 mikrosiwertów na godzinę ($\mu\text{Sv/h}$) (strefa awaryjna),
  - c) usunięcie ze strefy awaryjnej osób poszkodowanych oraz innych niebiorących udziału w postępowaniu awaryjnym i zabezpieczenie dostępu do strefy oraz podjęcie koniecznych działań interwencyjnych,
  - d) określenie przewidywanego dalszego przebiegu zdarzenia;
- 3) jeżeli źródłem informacji o zdarzeniu nie jest Prezes Państwowej Agencji Atomistyki — powiadomienie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki . . . . .
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. h)
 potwierdzone w ciągu 3 godzin od uzyskania informacji o zdarzeniu pisemnie na numer faksu . . . . .
(numer faksu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. h)

W powiadomieniu skierowanym do Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki podać:

- a) województwo i dane personalne wojewody (zgodnie z pkt 1 ppkt 1), a w przypadku gdy osoba powiadamiająca nie jest wojewodą, ale działa z jego upoważnienia, dodatkowo: imię, nazwisko i stanowisko tej osoby oraz numer telefonu, z którego dzwoni,
  - b) opis przebiegu zdarzenia, przy czym w przypadku zdarzenia zaistniałego w jednostce organizacyjnej — nazwę jednostki oraz informacje na temat działalności w warunkach narażenia, podczas prowadzenia której wystąpiło zdarzenie (w przypadku transportu źródeł i odpadów promieniotwórczych lub prac terenowych ze źródłami promieniotwórczymi — dodatkowo rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, których dotyczyło zdarzenie), dokładnej lokalizacji zdarzenia, wstępnej oceny rodzaju i aktywności substancji promieniotwórczych, które przedostały się do środowiska, danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia oraz wstępnej oceny rozmiaru skażeń promieniotwórczych, w tym skażeń osób,
  - c) informację o dotychczas podjętych działaniach zabezpieczających miejsce zdarzenia oraz o działaniach interwencyjnych,
  - d) informację o dotychczasowym udziale osób postronnych oraz Państwowej Straży Pożarnej, pogotowia ratunkowego i Policji,
  - e) przewidywany dalszy przebieg zdarzenia,
  - f) treść i zasięg informacji o zdarzeniu przekazanej społeczności lokalnej;
- 4) opracowanie i przekazanie, za pomocą środków masowego przekazu i w inny sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, ludności, która w wyniku zdarzenia radiacyjnego może otrzymać dawkę promieniowania jonizującego przekraczającą dawkę graniczną dla osób z ogółu ludności, informacji zawierającej, w zależności od potrzeb:
- a) dane dotyczące rodzaju zdarzenia, a jeżeli jest to możliwe także dotyczące miejsca i czasu jego powstania oraz opis i dotychczasowy oraz przewidywany przebieg zdarzenia, wraz z określeniem rozmiaru i zasięgu zaistniałych oraz przewidywanych jego skutków;
  - b) wskazanie działań lub zachowań ludności mających na celu uniknięcie skutków zdarzenia, które, w zależności od rodzaju zdarzenia, mogą obejmować zalecenia ograniczenia spożycia niektórych artykułów żywnościowych, proste reguły dotyczące higieny i dekontaminacji ludzi, zalecenia dotyczące pozostania w domu, informacje dotyczące systemu dystrybucji preparatów ze stabilnym jodem, ustalenia organizacyjne dotyczące ewakuacji,

- c) uprzedzenie o możliwości wprowadzenia działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy, o ile z przebiegu zdarzenia wynika możliwość wprowadzenia takich działań,
  - d) wskazanie organów i służb prowadzących akcję likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia,
  - e) jeżeli czas na to pozwala — podstawowe dane o promieniowaniu jonizującym oraz o skutkach jego oddziaływania na człowieka i środowisko,
  - f) wezwanie do słuchania komunikatów przekazywanych przez radio i telewizję,
  - g) wskazania dotyczące:
    - postępowania osób odpowiedzialnych za przedszkola, szkoły, szpitale, domy opieki, hotele, zakłady karne i inne jednostki, w których przebywają większe grupy ludzi,
    - postępowania grup zawodowych mogących odegrać pomocną rolę w sytuacji zagrożenia radiacyjnego,
 oraz przekazywanie ludności uaktualnień tej informacji w miarę rozwoju sytuacji;
- 5) prowadzenie bieżącej analizy sytuacji oraz bieżąca współpraca z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki, w trakcie całego przebiegu zdarzenia aż do odwołania postępowania, w celu:
- a) informowania o rozwoju sytuacji i przekazywania danych potrzebnych do prowadzenia przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki ocen i prognoz zagrożenia,
  - b) uzyskania informacji o wynikach ocen zagrożenia, w szczególności o możliwości przekroczenia poziomów interwencyjnych, a na wniosek wojewody o wynikach pomiarów skażeń promieniotwórczych, wykonanych przez stacje wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych oraz placówki prowadzące pomiary skażeń promieniotwórczych właściwe dla miejsca powstania zagrożenia,
  - c) korzystania z zaleceń przekazywanych przez specjalistów wskazanych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, a w razie potrzeby z pomocy w zakresie pomiarów dozymetrycznych specjalistów skierowanych przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (ekipy dozymetrycznej) na miejsce zdarzenia,
  - d) formułowania treści odpowiednich komunikatów dla ludności i ich przekazywania;
- 6) jeżeli z oceny Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki nie wynika konieczność wysłania ekipy dozymetrycznej Prezesa PAA na miejsce zdarzenia, zwrócenie się o pomoc w przeprowadzeniu pomiarów dozymetrycznych do właściwego terenowo państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;
- 7) w przypadku gdy rozwój sytuacji awaryjnej może prowadzić do zagrożenia publicznego o skutkach sięgających poza teren województwa albo gdy zagrożenie takie już wystąpiło, zawiadomienie Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności . . . . .
(numer telefonu zgodnie z pkt 1 ppkt 3 lit. i)
- 8) w sytuacji przekazania przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki informacji o możliwości przekroczenia poziomów interwencyjnych:
- a) podjęcie działań, które zapewnią po wprowadzeniu działań interwencyjnych, o których mowa w art. 90 ustawy:
    - w przypadku ewakuacji, czasowego lub stałego przesiedlenia ludności — zabezpieczenie pozostawionego mienia oraz zapewnienie ewakuowanej lub przesiedlanej ludności miejsc zamieszkania, transportu oraz warunków powrotu do miejsc stałego zamieszkania po odwołaniu ewakuacji i czasowego przesiedlenia,
    - w przypadku nakazu pozostania w pomieszczeniach zamkniętych — zaopatrzenie ludności w niezbędne artykuły żywnościowe i wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz pomoc medyczną,
    - w przypadku podania preparatów ze stabilnym jodem — dystrybucję tych preparatów,
    - w przypadku zakazu lub ograniczenia spożycia skażonej żywności i wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

czoney do spożycia przez ludzi — wycofanie ze sprzedaży skażonej żywności i jej zniszczenie, zamknięcie ujęć skażonej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, bezpłatną dystrybucję nieskażonej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wprowadzenie do sprzedaży nieskażonych artykułów żywnościowych,

— w przypadku zakazu lub ograniczenia żywienia zwierząt skażonymi środkami żywienia zwierząt i pojenia skażoną wodą oraz wypasu zwierząt na skażonym terenie — udostępnienie nieskażonych środków żywienia zwierząt i wody oraz nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypasu zwierząt na skażonych pastwiskach,

- b) wprowadzenie niezbędnych ograniczeń w ruchu osób i towarów na terenie województwa, a w przypadku gdy jego obszar przylega do granicy państwowej — w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych — również w ruchu transgranicznym, z określeniem ich rodzaju, daty wprowadzenia, miejsca i przewidywanego czasu trwania,
- c) przygotowanie i zapewnienie działania placówek służby zdrowia w trybie odpowiednim do rozwoju sytuacji;
- 9) weryfikacja, w porozumieniu z Prezesem Agencji, efektywności przeprowadzonych działań niezbędnych do likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia;
- 10) sporządzenie i przesłanie do Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, po zakończeniu działań mających na celu usunięcie skutków zdarzenia i po ustaniu zagrożenia, informacji zawierającej:
- a) opis przebiegu zdarzenia, z określeniem przyczyn oraz oceną zdarzenia,
- b) opis sposobu likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia, wraz z danymi osoby kierującej akcją,
- c) listę osób poszkodowanych, wraz z określeniem rodzaju uszkodzeń ciała i wstępną oceną dawek pochłoniętych i skażeń tych osób,
- d) ocenę dawek skutecznych osób uczestniczących w działaniach ratowniczych, wraz z określeniem pomiarów stanowiących podstawę oceny,
- e) ocenę skażeń środowiska,
- f) wykaz stosowanych metod pomiarowych i przyrządów dozymetrycznych, sprzętu ochrony indywidualnej i innego sprzętu użytego do likwidacji skutków zdarzenia,
- g) opis procedur stosowanych przy usuwaniu skażeń pomieszczeń, terenu i dekontaminacji osób,
- h) protokoły kontroli dozymetrycznych, przeprowadzonych po zakończeniu działań podjętych w celu likwidacji zagrożenia i usuwania skutków zdarzenia.

4. Ćwiczenia okresowe:

Ćwiczenia okresowe w celu przeglądu i aktualizacji planu postępowania awaryjnego na wypadek zagrożenia radiacyjnego, z uwzględnieniem sposobu informowania ludności, zgodnie z procedurą określoną w pkt 1 ppkt 5, odbywają się z częstotliwością .....
(nie rzadziej niż raz na trzy lata).

.....
(podpis wojewody)

B. WYKAZ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH KATEGORII I ZAWIERA NASTĘPUJĄCE DANE:

- nazwę i adres jednostki organizacyjnej,
- rodzaj obiektu lub urzędnika
(przykładowo: reaktor energetyczny o mocy 3.000 MW),
- lokalizację na mapie województwa z oznaczeniem strefy objętej planowaniem interwencyjnych podejmowanych z wyprzedzeniem (tj. na podstawie oceny stanu obiektu wskazującej na duże prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia radiacyjnego) oraz strefy objętej planowaniem działań interwencyjnych podejmowanych bez wyprzedzenia (w sytuacji gdy zdarzenie już zaistniało),
- rodzaj działalności jednostki według zezwolenia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, numer zezwolenia,
- imię, nazwisko, telefony oraz adres kierownika jednostki organizacyjnej,
- imię, nazwisko, telefony oraz adres inspektora ochrony radiologicznej jednostki organizacyjnej,
- zakładowy plan postępowania awaryjnego,
- treść informacji wyprzedzającej dla ludności, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie informacji wyprzedzającej dla ludności na wypadek zdarzenia radiacyjnego (Dz. U. Nr 102, poz. 1065).

*) Jednostki kategorii I obejmują:

- reaktory o mocy cieplnej powyżej 100 megawatów (MW),
- przechowalniki zawierające wypalone paliwo jądrowe w ilości równoważnej rdzeniowi reaktora o mocy cieplnej 3.000 MW,
- obiekty zawierające otwarte źródła promieniotwórcze w ilości przekraczającej:
  - * w przypadku mieszaniny ciekłych lub gazowych produktów rozszczepienia — aktywność 5×10^4 terabekereli (TBq),
  - * w przypadku mieszaniny izotopów jodu — aktywność 10^4 TBq,
  - * w przypadku mieszaniny gazów szlachetnych — aktywność 10^7 TBq,
  - * w przypadku innych otwartych źródeł promieniotwórczych — 10.000-krotnie wartość aktywności A2 określoną w Umowie europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 194, poz. 1629).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 stycznia 2005 r.

w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej¹⁾

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje stanowisk w jednostce organizacyjnej, mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej;
- 2) szczegółowe warunki i tryb nadawania uprawnień dla osób, które mogą być zatrudnione na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej;
- 3) szczegółowe warunki i tryb nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej;
- 4) sposób powoływania komisji egzaminacyjnej, tryb jej pracy oraz sposób przeprowadzenia egzaminu;
- 5) warunki, jakie muszą spełniać jednostki przeprowadzające szkolenie;
- 6) wymagany zakres szkolenia, program i formy organizowania szkoleń oraz tryb uzyskiwania wpisu do rejestru jednostek przeprowadzających szkolenie prowadzonego przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, zwanego dalej „Prezesem Agencji”;
- 7) wzór zaświadczenia o uzyskaniu uprawnienia;
- 8) ramowy zakres obowiązków i uprawnień inspektora ochrony radiologicznej;

¹⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 96/29/Euratom z dnia 13 maja 1996 r. w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa dotyczących ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności (Dz. Urz. WE L 159 z 29.06.1996).

- 9) tryb wnoszenia opłaty za egzamin, jej wysokość oraz wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnej.

§ 2. 1. Warunkiem nadawania uprawnień dla osób, które mogą być zatrudnione na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, jest:

- 1) brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na danym stanowisku, w tym brak przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące, stwierdzone orzeczeniem uprawnionego lekarza, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) posiadanie wykształcenia i stażu pracy odpowiedniego dla danego stanowiska;
- 3) zdanie egzaminu, poprzedzonego szkoleniem, odpowiedniego dla danego stanowiska.

2. Tabelę stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, wymaganych kwalifikacji zawodowych oraz zakresu szkolenia i egzaminu, dla osób, które ubiegają się o uprawnienia umożliwiające zatrudnienie na tych stanowiskach, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Warunkiem nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej określonego typu, ze względu na rodzaj działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące, do której nadzorowania inspektor uzyskuje uprawnienia, jest:

- 1) posiadanie wykształcenia i stażu pracy odpowiedniego dla danego typu uprawnień;

- 2) zdanie egzaminu, poprzedzonego szkoleniem, odpowiedniego dla danego typu uprawnień.

2. Tabelę typów uprawnień inspektora ochrony radiologicznej, wymaganych kwalifikacji zawodowych oraz zakresu szkolenia i egzaminu, dla osób, które ubiegają się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Zakresy szkoleń dla osób, które ubiegają się o uprawnienia umożliwiające zatrudnienie na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej, określają odpowiednio załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia.

2. Szkolenia dla osób, które ubiegają się o uprawnienia umożliwiające zatrudnienie na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, oraz dla osób, które ubiegają się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej, mogą przeprowadzać jednostki, które:

- 1) dysponują kadrą wykładowców, którzy posiadają wyższe wykształcenie, odznaczają się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w dziedzinie podstaw technologii jądowych oraz bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, zgodnie z zakresem prowadzonych szkoleń;
  - 2) posiadają obiekty, urządzenia i wyposażenie umożliwiające prowadzenie ćwiczeń praktycznych objętych tematyką szkolenia lub zapewniają do nich dostęp;
  - 3) opracują szczegółowe programy szkoleń odpowiadające zakresom szkoleń, o których mowa w ust. 1;
  - 4) prowadzą dzienniki zajęć zawierające tematykę i czas trwania poszczególnych zajęć oraz spis osób biorących udział w szkoleniach i przechowują je co najmniej przez 5 lat od dnia zakończenia szkolenia.
3. Wpis jednostki przeprowadzającej szkolenie do rejestru prowadzonego przez Prezesa Agencji następuje na wniosek kierownika jednostki przeprowadzającej szkolenie, po stwierdzeniu przez Prezesa Agencji spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, kierownik jednostki przeprowadzającej szkolenie załącza dokumenty i informacje potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, oraz programy szkoleń, o których mowa w ust. 2 pkt 3.

5. Wpis, o którym mowa w ust. 3, obejmuje:

- 1) nazwę i siedzibę jednostki;
- 2) adres do korespondencji, numer telefonu oraz numer faksu lub adres poczty elektronicznej;
- 3) rodzaj szkolenia, do którego przeprowadzania jednostka jest uprawniona.

6. Kierownikowi jednostki przeprowadzającej szkolenie, która została wpisana do rejestru, Prezes Agencji wydaje zaświadczenie o uzyskaniu wpisu do rejestru.

7. Szkolenie przeprowadza się w formie wykładów, ćwiczeń obliczeniowych, ćwiczeń laboratoryjnych lub szkolenia na stanowisku pracy, w zależności od zakresu szkolenia.

8. Przed rozpoczęciem szkolenia:

- 1) osoba, która ubiega się o uprawnienia umożliwiające zatrudnienie na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, przedstawia kierownikowi jednostki przeprowadzającej szkolenie orzeczenie lekarskie, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1;
- 2) osoba, która ubiega się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej, przedstawia kierownikowi jednostki przeprowadzającej szkolenie orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące.

9. Kierownik jednostki przeprowadzającej szkolenie wydaje osobie, która odbyła szkolenie, dokument potwierdzający jego odbycie.

§ 5. Szkolenie kończy się egzaminem przed właściwą komisją egzaminacyjną.

§ 6. 1. Do egzaminu niezbędnego do uzyskania uprawnień umożliwiających zatrudnienie na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej mogą przystąpić osoby, które nie odbyły szkolenia, jeżeli przez ostatnie 12 miesięcy przed terminem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stano-

wisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej i ubiegają się ponownie o uprawnienia do zatrudnienia na tym samym stanowisku lub stanowisku, dla którego wymagany jest ten sam zakres szkolenia.

2. Do egzaminu niezbędnego do uzyskania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej mogą przystąpić osoby, które nie odbyły wymaganego szkolenia, jeżeli:

- 1) w dniu złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu posiadały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadane przez Prezesa Agencji i ubiegają się o uprawnienia tego samego typu lub
- 2) ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe na kierunkach zawierających w programach studiów zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej, wraz z zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia, w minimalnym wymiarze 30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń, poprzedzonych wykładem i ćwiczeniami z fizyki, łącznie z fizyką współczesną, lub
- 3) posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej 3-letni staż pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące nabyte w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, w okresie ostatnich 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, wniosek o dopuszczenie do egzaminu wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnienie warunków dopuszczenia do egzaminu bez szkolenia jest składany do Prezesa Agencji, który sprawdza, czy składający wniosek spełnia te warunki, i dopuszcza albo nie dopuszcza go do egzaminu.

4. O dopuszczeniu albo o niedopuszczeniu do egzaminu bez szkolenia Prezes Agencji zawiadamia składającego wniosek w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, podając, w przypadku dopuszczenia do egzaminu, termin i miejsce egzaminu.

§ 7. 1. Osoba, która nie przystąpiła do egzaminu w wyznaczonym przez Prezesa Agencji terminie albo nie przystąpiła do egzaminu, o któ-

rym mowa w § 5, może w terminie 1 miesiąca od dnia tego egzaminu wystąpić do Prezesa Agencji o wyznaczenie nowego terminu egzaminu, a jeżeli osoba ta uiszczyła opłatę za egzamin, to opłata podlega zaliczeniu na poczet egzaminu wyznaczonego w innym terminie.

2. Wystąpienie z wnioskiem o wyznaczenie nowego terminu egzaminu może być dokonane nie więcej niż dwa razy.

§ 8. 1. Członków komisji egzaminacyjnych powołuje i odwołuje Prezes Agencji spośród specjalistów z zakresu bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej.

2. Egzaminy przeprowadzają:

- 1) komisja egzaminacyjna właściwa dla uprawnień umożliwiających zatrudnienie na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej;
- 2) komisja egzaminacyjna właściwa dla uprawnień inspektora ochrony radiologicznej.

3. Komisje egzaminacyjne, o których mowa w ust. 2, składają się z czterech członków, w tym przewodniczącego, trzech zastępców i sekretarza.

4. Dwóch członków komisji Prezes Agencji powołuje w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i dwóch w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

5. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin w składzie od trzech do pięciu członków komisji, w tym przewodniczący lub jego zastępca, a jeżeli:

- 1) egzaminowany jest żołnierz zawodowy — w tym jeden członek komisji powołany w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej;
- 2) egzaminowany jest funkcjonariusz służb podległych albo nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych — w tym jeden członek komisji powołany w porozumieniu z tym ministrem.

6. Skład egzaminacyjny, o którym mowa w ust. 5, wyznacza przewodniczący komisji egzaminacyjnej, wybierając spośród niego przewodniczącego składu egzaminacyjnego.

7. Komisje egzaminacyjne:

- 1) przygotowują pytania egzaminacyjne uwzględniające zakresy szkoleń, o których mowa w § 4 ust. 1;

- 2) przeprowadzają egzaminy;
- 3) oceniają pisemną i ustną część egzaminu.

8. Komisja egzaminacyjna podejmuje decyzje zwykłą większością głosów członków składu egzaminacyjnego przeprowadzającego egzamin. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego składu egzaminacyjnego.

9. Z egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół, który zawiera:

- 1) wskazanie komisji zgodnie z ust. 2;
- 2) numer protokołu i datę jego sporządzenia;
- 3) nazwisko, imię, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL osoby zdającej;
- 4) tematy części problemowej (obliczeniowej) egzaminu pisemnego i jego wyniki;
- 5) treść pytań egzaminu ustnego i liczbę punktów uzyskanych przez osobę zdającą za odpowiedź na każde z pytań;
- 6) informację, czy osoba zdająca zdała egzamin, czy go nie zdała;
- 7) imiona, nazwiska i podpisy przewodniczącego i członków składu egzaminacyjnego.

§ 9. 1. Egzamin obejmuje zagadnienia z zakresu określonego dla danego rodzaju szkolenia, zgodnie z § 4 ust. 1.

2. Egzamin składa się z części pisemnej, obejmującej test złożony z 30 pytań i 3 zadania obliczeniowe lub pytania problemowe, oraz z części ustnej obejmującej 5 pytań.

3. Pisemna część egzaminu trwa 120 minut, w tym:

- 1) test — 60 minut;
- 2) zadania obliczeniowe lub pytania problemowe — 60 minut.

4. Za pisemną część egzaminu komisja egzaminacyjna przyznaje:

- 1) 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź na pytanie z testu;
- 2) od 0 do 10 pkt za każde zadanie obliczeniowe lub pytanie problemowe.

5. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej egzaminu jest uzyskanie co najmniej 40 pkt z pisemnej części egzaminu, w tym co najmniej 20 pkt z testu i co najmniej 20 pkt z zadań obliczeniowych lub pytań problemowych.

6. Za ustną część egzaminu komisja egzaminacyjna przyznaje od 0 do 5 pkt za każde pytanie.

7. Egzamin uważa się za zdany, jeżeli osoba zdająca uzyska co najmniej 15 pkt z egzaminu ustnego.

8. Osoba, która nie zdała egzaminu, może w terminie do 6 miesięcy od dnia egzaminu wystąpić z wnioskiem do Prezesa Agencji o wyznaczenie terminu ponownego egzaminu.

9. Osobie, która zdała egzamin, komisja egzaminacyjna wydaje dokument potwierdzający zdanie egzaminu.

§ 10. 1. Opłata za egzamin wynosi 30 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ogłoszonego na podstawie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 oraz z 2004 r. Nr 240, poz. 2407), obowiązującego w roku przeprowadzenia egzaminu.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1, wnosi się na konto dochodów Państwowej Agencji Atomistyki, a dowód wniesienia opłaty osoba zdająca egzamin przedstawia komisji egzaminacyjnej przed rozpoczęciem egzaminu.

3. Kwota opłaty za egzamin oraz numer konta, o którym mowa w ust. 2, są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach podmiotowych Prezesa Agencji.

§ 11. 1. Wynagrodzenie członka komisji egzaminacyjnej uczestniczącego w składzie egzaminacyjnym przeprowadzającym egzamin wynosi:

- 1) 125 zł za udział w przeprowadzeniu pisemnej części egzaminu;
- 2) 21 zł za każdą osobę zdającą, która przystąpiła do ustnej części egzaminu.

2. Członkowi komisji egzaminacyjnej przysługuje zwrot poniesionych kosztów podróży i noclegów ustalonych zgodnie z przepisami dotyczącymi zwrotu należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowych na terenie kraju wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

§ 12. 1. Wniosek do Prezesa Agencji o nadanie uprawnień zawiera:

- 1) imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL osoby ubiegającej się o nadanie uprawnień;

- 2) informację o rodzaju i typie uprawnień, o które ubiega się ta osoba;
- 3) adres do korespondencji;
- 4) informacje o przebiegu pracy zawodowej tej osoby.

2. Występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, dołącza do niego następujące dokumenty dotyczące osoby, która ubiega się o nadanie uprawnień:

- 1) dokument stwierdzający zdanie egzaminu;
- 2) orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące, a w przypadku uprawnień umożliwiających zatrudnienie na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, także o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku objętym uprawnieniem, o które ubiega się ta osoba;
- 3) odpisy dyplomów lub świadectw potwierdzających posiadane wykształcenie;
- 4) dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego stażu pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące;
- 5) w przypadku ubiegania się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej — oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 6 miesięcy od dnia przeprowadzenia egzaminu.

4. W przypadku osób, dopuszczonych do egzaminu bez wymaganego szkolenia, nie jest wymagane załączanie do wniosku o nadanie uprawnień dokumentów załączonych do wniosku o dopuszczenie do egzaminu.

5. Osoby, które w dniu składania wniosku o dopuszczenie do egzaminu posiadały ważne uprawnienia:

- 1) umożliwiające zatrudnienie na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej i ubiegają się o uprawnienia do zatrudnienia na takim samym stanowisku,
- 2) inspektora ochrony radiologicznej i ubiegają się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej tego samego typu

— zwalnia się z obowiązku załączenia do wniosku o nadanie uprawnień dokumentów określonych w ust. 2 pkt 3 i 4.

§ 13. 1. Uprawnienia dla osób, które mogą być zatrudnione na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, oraz uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadaje się na okres 5 lat.

2. Uprawnienia dla osób, które mogą być zatrudnione na stanowiskach mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w obiektach jądrowych, nadaje się na okres 3 lat.

3. Wzór zaświadczenia o nadaniu uprawnienia umożliwiającego zatrudnienie na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

4. Wzór zaświadczenia o nadaniu uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 14. 1. Inspektor ochrony radiologicznej, posiadający uprawnienia typu odpowiadającego działalności prowadzonej przez jednostkę organizacyjną, sprawuje wewnętrzny nadzór nad przestrzeganiem wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w tej jednostce.

2. Do zakresu obowiązków inspektora ochrony radiologicznej należy w szczególności nadzór nad przestrzeganiem przez jednostkę organizacyjną warunków zezwolenia na wykonywanie działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące, w tym:

- 1) nadzór nad przestrzeganiem prowadzenia działalności według instrukcji pracy oraz nad prowadzeniem dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym dotyczącej pracowników i innych osób, przebywających w jednostce w warunkach narażenia, z wyjątkiem ochrony radiologicznej pacjentów poddanych terapii i diagnostyce z wykorzystaniem promieniowania jonizującego;
- 2) nadzór nad spełnianiem warunków dopuszczających pracowników do zatrudnienia na danym stanowisku pracy, w tym dotyczą-

cych szkolenia pracowników na stanowisku pracy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej;

- 3) opracowanie programu pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy i pomiarów oraz ewidencji dawek indywidualnych i przedstawienie ich do zatwierdzenia kierownikowi jednostki organizacyjnej;
- 4) współpraca z zakładowymi służbami bezpieczeństwa i higieny pracy, osobami wdrażającymi program bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, służbami przeciwpożarowymi i ochrony środowiska w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym;
- 5) wydawanie kierownikowi jednostki organizacyjnej opinii w zakresie ochrony przed promieniowaniem, stosownie do charakteru działalności i typu posiadanych uprawnień;
- 6) występowanie do kierownika jednostki organizacyjnej z wnioskiem o wstrzymanie prac w warunkach narażenia, gdy są naruszone warunki zezwolenia lub inne przepisy z zakresu ochrony przed promieniowaniem jonizującym;
- 7) nadzór nad postępowaniem wynikającym z zakładowego planu postępowania awaryjnego, jeżeli na terenie jednostki organizacyjnej zaistnieje zdarzenie radiacyjne.

§ 15. Do zakresu uprawnień inspektora ochrony radiologicznej należy w szczególności:

- 1) występowanie do kierownika jednostki organizacyjnej z wnioskiem o zmianę warunków pracy pracowników, w szczególności w sytuacji, gdy wyniki pomiarów dawek indywidualnych uzasadniają taki wniosek;
- 2) wydawanie kierownikowi jednostki organizacyjnej opinii, w ramach badania i sprawdzania urządzeń ochronnych i przyrządów pomiarowych, w zakresie skuteczności stosowanych środków i technik ochrony przed promieniowaniem jonizującym oraz sprawności i właściwego użytkowania przyrządów pomiarowych;
- 3) sprawdzanie kwalifikacji pracowników w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej i występowanie

z wynikającymi z tego wnioskami do kierownika jednostki organizacyjnej;

- 4) występowanie do kierownika jednostki organizacyjnej z wnioskiem o wprowadzenie zmian w instrukcjach pracy, jeżeli wnioskowane zmiany nie zwiększają limitów użytkowych dawki określonych w zezwoleniu;
- 5) w przypadku, o którym mowa w § 14 ust. 2 pkt 6, informowanie organu wydającego zezwolenie o wystąpieniu z wnioskiem.

§ 16. 1. Uprawnienia nadane w trybie określonym w zarządzeniu Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki z dnia 28 lipca 1987 r. w sprawie rodzajów stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz warunków i trybu nadawania uprawnień koniecznych do ich zajmowania (M. P. Nr 27, poz. 215 oraz z 1997 r. Nr 73, poz. 698), z wyjątkiem uprawnień do zajmowania stanowisk inspektora ochrony radiologicznej, odpowiadają uprawnieniom określonym w niniejszym rozporządzeniu.

2. Rodzaje uprawnień nadanych w trybie określonym w zarządzeniu Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki z dnia 28 lipca 1987 r. w sprawie rodzajów stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz warunków i trybu nadawania uprawnień koniecznych do ich zajmowania (M. P. Nr 27, poz. 215 oraz z 1997 r. Nr 73, poz. 698) oraz odpowiadające im rodzaje uprawnień określone w rozporządzeniu określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

3. Uprawnienia do zajmowania stanowisk inspektora ochrony radiologicznej nadane w trybie określonym w zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, wymagające szkolenia specjalistycznego:

- 1) typu C, C.2 — są traktowane na równi z uprawnieniami określonymi w rozporządzeniu jako IOR-1;
- 2) typu B, B.1, B.2 — są traktowane na równi z uprawnieniami określonymi w rozporządzeniu jako IOR-3.

§ 17. 1. Osoby, które na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2002 r. w sprawie rodzajów stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa ją-

drowego i ochrony radiologicznej, szczególnych warunków i trybu nadawania uprawnień dla osób, które mogą być zatrudnione na tych stanowiskach, oraz szczególnych warunków i trybu nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej (Dz. U. Nr 145, poz. 1217 oraz z 2003 r. Nr 38, poz. 333) uzyskały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej typu IOR-1, uważa się za posiadające uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej typu IOR-1 i IOR-0 w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

2. Osoby, które na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, nabyły uprawnienia do zatrudnienia na stanowisku operatora akceleratora lub urządzeń do teleradioterapii i brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi w danej jednostce organizacyjnej, uważa się za

posiadające uprawnienia do zatrudnienia w tej jednostce organizacyjnej na stanowisku operatora akceleratora stosowanego do celów medycznych i urządzeń do teleradioterapii, na stanowisku operatora urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi oraz na stanowisku operatora akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, w tym operatora akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów na przejściach granicznych, w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*

²⁾ Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2002 r. w sprawie rodzajów stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, szczególnych warunków i trybu nadawania uprawnień dla osób, które mogą być zatrudnione na tych stanowiskach, oraz szczególnych warunków i trybu nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej (Dz. U. Nr 145, poz. 1217 oraz z 2003 r. Nr 38, poz. 333), zachowane w mocy na podstawie art. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o zmianie ustawy — Prawo atomowe oraz ustawy o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 70, poz. 632).

**STANOWISKA MAJĄCE ISTOTNE ZNACZENIE DLA ZAPEWNIENIA
BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO I OCHRONY RADIOLOGICZNEJ,
WYMAGANE KWALIFIKACJE ZAWODOWE
ORAZ ZAKRES SZKOLENIA I EGZAMINU, DLA OSÓB,
KTÓRE UBIEGAJĄ SIĘ O UPRAWNIENIA
UMOŻLIWIAJĄCE ZATRUDNIENIE
NA TYCH STANOWISKACH**

Lp.	Stanowisko	Wykształcenie		Staż pracy (w latach) w warunkach narażenia	Zakres szkolenia i egzaminu
		wyższe, specjalność	średnie, specjalność		
1	2	3	4	5	6
1	Operator reaktora badawczego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk, elektromechanik pokrewne	nukleonik, energetyk, elektryk, elektronik, elektromechanik	2 w jednostce eksploatującej reaktor	R-O
2	Dozymetrysta reaktora badawczego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk, i pokrewne	elektronik, chemik, elektromechanik, nukleonik	1 w pracowni lub zakładzie dozymetrii w jednostce eksploatującej reaktor	R-D
3	Starszy dozymetrysta reaktora badawczego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	—	2 na stanowisku dozymetrysty reaktora	R-D
4	Kierownik zmiany reaktora badawczego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	energetyk, elektryk, mechanik, elektromechanik, elektronik, nukleonik	z wykształceniem wyższym — 1 z wykształceniem średnim — 3 na stanowisku operatora reaktora	R-OK
5	Kierownik reaktora badawczego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk, i pokrewne	—	1 na stanowisku kierownika zmiany reaktora	R-OK
6	Zastępca dyrektora do spraw bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej posiadającej badawczy reaktor jądrowy	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	—	1 na stanowisku kierownika reaktora	R-OK + R-D
7	Specjalista do spraw ewidencji materiałów jądrowych	dowolne	dowolne	1 w jednostce posiadającej materiały jądrowe	S-E

1	2	3	4	5	6
8	Operator przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	elektryk, chemik, mechanik, nukleonik	1 w jednostce eksploatującej przechowalnik wypalonego paliwa jądrowego	S-O
9	Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	elektryk, chemik, mechanik, nukleonik	z wykształceniem wyższym — 1 z wykształceniem średnim — 3 w składowisku lub zakładzie unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych	S-O
10	Kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych	fizyk, chemik, elektryk, elektronik, mechanik, informatyk i pokrewne	---	3 w składowisku lub zakładzie unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych	S-O
11	Operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów na przejściach granicznych	fizyk, chemik, informatyk, dowolne techniczne, dowolne przyrodnicze	elektryk, elektronik, mechanik, nukleonik i pokrewne	z wykształceniem wyższym — 0 z wykształceniem średnim — 1 w pracowni akceleratorowej	A-A
12	Operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów na przejściach granicznych	dowolne	dowolne	0	A-A
13	Operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii	fizyk, chemik, biolog, dowolne medyczne, dowolne techniczne	elektryk, elektronik, mechanik, medyczne, nukleonik	z wykształceniem wyższym — 0 z wykształceniem średnim — 1 w pracowni akceleratorowej	S-A
14	Operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi	fizyk, chemik, biolog, dowolne medyczne, dowolne techniczne	elektryk, elektronik, mechanik, medyczne, nukleonik	z wykształceniem wyższym — 0 z wykształceniem średnim — 1 w pracowni radioterapeutycznej ze źródłami promieniotwórczymi	S-Z

**TYPY UPRAWNIENI INSPEKTORA OCHRONY RADIOLOGICZNEJ,
WYMAGANE KWALIFIKACJE ZAWODOWE ORAZ ZAKRES
SZKOLENIA I EGZAMINU, DLA OSÓB, KTÓRE UBIEGAJĄ SIĘ
O UPRAWNIENIA INSPEKTORA OCHRONY RADIOLOGICZNEJ**

Poz.	Rodzaj działalności związanej z narażeniem	Staż pracy w warunkach narażenia (w latach)		Typ uprawnień, zakres szkolenia i egzaminu
		wykształcenie średnie	wykształcenie wyższe*)	
1	2	3	4	5
1	Przechowywanie, transport, obrót i stosowanie zamkniętych źródeł promieniotwórczych oraz instalowanie, stosowanie i obsługa urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze, o aktywności nieprzekraczającej 10-krotnej wartości określonej jako niepodlegająca obowiązkowi uzyskania zezwolenia ani zgłoszenia	1	0	IOR-0
2	Wytwarzanie, przetwarzanie, przechowywanie, składowanie, transport lub stosowanie materiałów jądrowych, źródeł i odpadów promieniotwórczych oraz obrót nimi, z wyłączeniem stosowania źródeł promieniotwórczych w celach medycznych, a także przechowywania, transportu, obrotu i stosowania zamkniętych źródeł promieniotwórczych o aktywności nieprzekraczającej 10-krotnej wartości określonej jako niepodlegająca obowiązkowi uzyskania zezwolenia ani zgłoszenia	3	1	IOR-1
3	Przetwarzanie, przechowywanie, składowanie i transport wypalonego paliwa jądrowego oraz wzbogacanie izotopowe	4	2	IOR-2
4	Budowa, rozruch, próbna i stała eksploatacja oraz likwidacja obiektów jądrowych oraz składowisk wypalonego paliwa jądrowego, a także budowa i eksploatacja przechowalników wypalonego paliwa jądrowego	4	2	IOR-2
5	Budowa, eksploatacja, zamknięcie i likwidacja składowisk odpadów promieniotwórczych	3	1	IOR-1
6	Produkowanie, instalowanie, stosowanie i obsługa urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze oraz obrót tymi urządzeniami, z wyłączeniem urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze stosowanych w celach medycznych, a także instalowania, stosowania i obsługi urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze o aktywności nieprzekraczającej 10-krotnej wartości określonej jako niepodlegająca obowiązkowi uzyskania zezwolenia ani zgłoszenia	3	1	IOR-1
7	Uruchamianie i stosowanie urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące do celów innych niż medyczne, wraz z uruchamianiem pracowni, w których mają być one stosowane, w tym pracowni, w których mają być stosowane aparaty rentgenowskie	3	1	IOR-1
8	Zamierzone dodawanie substancji promieniotwórczych w procesie produkcyjnym wyrobów powszechnego użytku i wyrobów medycznych, obrót tymi wyrobami i artykułami oraz przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wywóz z tego terytorium wyrobów powszechnego użytku i wyrobów medycznych, do których dodano substancji promieniotwórczych	3	1	IOR-1

1	2	3	4	5
9	Stosowanie źródeł promieniotwórczych w celach medycznych, produkowanie, instalowanie, stosowanie i obsługa w celach medycznych urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze, obrót tymi urządzeniami oraz uruchamianie i stosowanie urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące w celach medycznych, a także uruchamianie pracowni, w których mają być stosowane takie źródła i urządzenia, z wyłączeniem aparatów rentgenowskich do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych oraz pracowni stosujących takie aparaty	4	2	IOR-3
10	Zamierzone podawanie substancji promieniotwórczych ludziom i zwierzętom w celach medycznej lub weterynaryjnej diagnostyki, leczenia lub badań naukowych	4	2	IOR-3

*) Osobom, które ukończyły studia wyższe na kierunkach zawierających w programach studiów zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej, wraz z zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia, w minimalnym wymiarze 30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń, poprzedzonych wykładem i ćwiczeniami z fizyki, łącznie z fizyką współczesną, wymagany okres stażu pracy w warunkach narażenia skraca się o 1 rok.

ZAKRESY SZKOLEŃ DLA OSÓB, KTÓRE UBIEGAJĄ SIĘ O UPRAWNIENIA UMOŻLIWIAJĄCE ZATRUDNIENIE NA STANOWISKACH MAJĄCYCH ISTOTNE ZNACZENIE DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO I OCHRONY RADIOLOGICZNEJ

1. Szkolenie typu A-A

Tematy wykładów:

- Podstawowe wiadomości z zakresu fizyki współczesnej (min. 1 godzina)
  - Oddziaływanie promieniowania z materią (min. 1 godzina)
  - Biologiczne skutki promieniowania jonizującego (min. 1 godzina)
  - Zasady fizyki akceleratorów (min. 1 godzina)
  - Zasady pomiarów promieniowania X i gamma, detektory, podstawowe wielkości dozymetryczne i jednostki (min. 3 godziny)
  - Zasady ochrony radiologicznej (min. 1 godzina)
  - Ustawa — *Prawo atomowe* i akty wykonawcze do niej (min. 1 godzina)
  - Program bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w pracowni akceleratorowej (min. 1 godzina)
  - Zasady postępowania w sytuacjach zdarzeń radiacyjnych (min. 1 godzina)
- Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej akceleratora i źródeł promieniowania jonizującego oraz stosowanych w pracowni procedur, wraz ze szkoleniem stanowiskowym.

2. Szkolenie typu S-A

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu A-A oraz:

- Zasady bezpiecznej pracy w pracowni akceleratorowej i teleradioterapeutycznej (min. 2 godziny)
- Zasady ochrony radiologicznej pacjentów (min. 2 godziny)
- Program bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w pracowni akceleratoro-

wej i teleradioterapeutycznej (min. 4 godziny)

Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej akceleratora i urządzeń do teleradioterapii oraz stosowanych w pracowni procedur, wraz ze szkoleniem stanowiskowym.

3. Szkolenie typu S-Z

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu A-A, z wyłączeniem zasad fizyki akceleratorów oraz:

- Zasady bezpiecznej pracy w pracowni brachyterapii (min. 2 godziny)
  - Zasady ochrony radiologicznej pacjentów (min. 2 godziny)
  - Program bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w pracowni brachyterapii (min. 4 godziny)
  - Podstawowe wiadomości z zakresu budowy oraz zasady działania urządzeń do brachyterapii (min. 2 godziny)
- Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej urządzeń do brachyterapii i źródeł promieniowania jonizującego oraz stosowanych w pracowni procedur, wraz ze szkoleniem stanowiskowym.

4. Szkolenie typu S-E

Tematy wykładów:

- Podstawowe wiadomości z zakresu fizyki współczesnej (min. 1 godzina)
- Oddziaływanie promieniowania z materią (min. 1 godzina)
- Biologiczne skutki promieniowania jonizującego (min. 1 godzina)
- Detekcja promieniowania jonizującego (min. 2 godziny)

- Podstawowe wielkości dozymetrii promieniowania jonizującego, jednostki (min. 2 godziny)
- Zasady ochrony radiologicznej (min. 4 godziny)
- Zagadnienie krytyczności i współczynnika mnożenia (min. 4 godziny)
- Ustawa — Prawo atomowe i akty wykonawcze do niej (min. 2 godziny)
- Konwencje i umowy międzynarodowe w zakresie zabezpieczeń materiałów jądrowych (min. 2 godziny)
- Zasady i metody ewidencji i rachunkowości materiałów jądrowych (min. 2 godziny)
- Zasady i metody ochrony fizycznej obiektów i materiałów jądrowych (min. 2 godziny)
- Źródła zagrożenia radiacyjnego w wypalonych elementach paliwowych (min. 1 godzina)
- Raporty bezpieczeństwa przechowalników wypalonego paliwa jądrowego (min. 1 godzina)

5. Szkolenie typu S-O

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu S-E oraz:

- Zasady bezpiecznej pracy z zamkniętymi źródłami promieniotwórczymi, urządzeniami zawierającymi takie źródła, otwartymi źródłami promieniotwórczymi, w pracowni i poza pracownią (min. 4 godziny)
- Zasady postępowania z odpadami promieniotwórczymi — metody przerobu i kondycjonowania, transport, składowanie (min. 4 godziny)
- Zasady pomiarów mocy dawki i skażeń promieniotwórczych (min. 2 godziny)
- Organizacja ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązki i uprawnienia kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej, pracowników (min. 2 godziny)
- Przygotowanie dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulamin pracy, instrukcje pracy, rejestry dawek, rejestry źródeł, zakładowy plan postępowania awaryjnego (min. 2 godziny)

Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej, łącznie z planami postępowania awaryjnego, składowiska odpadów lub przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego.

6. Szkolenie typu R-O

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu S-E oraz:

- Podstawy fizyki jądrowej i reaktorowej (min. 6 godzin)
  - Charakterystyki fizyczne i cieplne reaktora (min. 2 godziny)
  - Detekcja promieniowania jonizującego — uzupełnienie (min. 2 godziny)
  - System barier powstrzymujących rozprzestrzenianie się produktów rozszczepienia (min. 2 godziny)
  - Źródła zagrożenia w jądrowym reaktorze badawczym (min. 2 godziny)
  - Podstawy zagadnień dozymetrii reaktorowej (min. 4 godziny)
  - Gospodarka odpadami promieniotwórczymi i paliwem jądrowym (min. 2 godziny)
  - Awaryjne w badawczych reaktorach jądrowych (min. 4 godziny)
  - Zasady zapewnienia jakości w eksploatacji jądrowych reaktorów badawczych (min. 4 godziny)
  - Wymiana ciepła w reaktorze (min. 4 godziny)
  - Naświetlanie materiału tarczowego oraz ewidencja i kontrola ruchu źródeł promieniotwórczych (min. 2 godziny)
  - Limity operacyjne w reaktorze badawczym (min. 1 godzina)
- Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej (w tym raportu bezpieczeństwa) reaktora badawczego, ze szczególnym uwzględnieniem następujących tematów:
- Budowa bloku reaktora
  - Obiegi chłodzenia: pierwotny i wtórny
  - Awaryjne układy chłodzenia
  - Układ wentylacji
  - Układy sterowania, zabezpieczeń i kontroli technologicznej
  - Układ zasilania elektrycznego
  - Standardowe i awaryjne procedury pracy jądrowego reaktora badawczego

- Charakterystyka i budowa układów kontroli dozymetrycznej
- Napromienianie w reaktorze
- Zagadnienia chemiczne
- Komory gorące i ekspedycja izotopów
- Plany postępowania awaryjnego

Ćwiczenia z zakresu fizyki reaktorowej, obejmujące w szczególności kalibrację prętów regulacyjnych, metody sterowania reaktorem, pomiary efektów reaktywnościowych, gęstości strumienia neutronów i dawek, kontrolę stanu elementów paliwowych w reaktorze, kontrolę uwolnień z reaktora badawczego.

Szkolenie stanowiskowe na pracującym reaktorze według programu indywidualnego przygotowanego przez kierownika jednostki w poszczególnych zespołach służb eksploatacyjnych i pracowni reaktora.

7. Szkolenie typu R-OK

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu R-O oraz:

- Fizyka reaktorowa — uzupełnienie (min. 4 godziny)
  - Planowanie awaryjne (min. 5 godzin)
  - Określanie narażenia radiacyjnego w obiekcie reaktora badawczego (min. 2 godziny)
- Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej reaktora, szczególnie w zakresie procedur eksploatacyjnych, postępowania awaryjnego i ochrony fizycznej reaktora.

8. Szkolenie typu R-D

Tematy wykładów jak w szkoleniu typu S-E oraz:

- Podstawy fizyki jądrowej i reaktorowej (min. 4 godziny)

- Charakterystyka i budowa układów kontroli dozymetrycznej (min. 6 godzin)
- Układy wentylacji (min. 2 godziny)
- Układy sterowania, zabezpieczeń i kontroli technologicznej (min. 2 godziny)
- Komory gorące i ekspedycja izotopów (min. 4 godziny)

- Napromienianie w reaktorze (min. 2 godziny)
- Metodyka obliczania osłon dla promieniowania mieszanego neutronów i promieniowania gamma (1 godzina)
- Kontrola narażenia indywidualnego od skażeń promieniotwórczych (powierzchniowych i przestrzennych) (min. 1 godzina)

Analiza dokumentacji techniczno-technologicznej (w tym raportu bezpieczeństwa) reaktora badawczego, ze szczególnym uwzględnieniem następujących tematów:

- Układ wentylacji
- Układy sterowania, zabezpieczeń i kontroli technologicznej
- Standardowe i awaryjne procedury pracy jądrowego reaktora badawczego
- Charakterystyka i budowa układów kontroli dozymetrycznej
- Napromienianie w reaktorze
- Zagadnienia chemiczne
- Komory gorące i ekspedycja izotopów
- Plany postępowania awaryjnego

Ćwiczenia z zakresu fizyki reaktorowej, obejmujące w szczególności kalibrację prętów regulacyjnych, metody sterowania reaktorem, pomiary efektów reaktywnościowych, gęstości strumienia neutronów i dawek, pomiar i ocenę skażeń osobistych.

Szkolenie stanowiskowe na pracującym reaktorze, w szczególności w pracowni dozymetrycznej, według programu indywidualnego przygotowanego przez kierownika jednostki.

ZAKRESY SZKOLEŃ DLA OSÓB, KTÓRE UBIEGAJĄ SIĘ O UPRAWNIENIA INSPEKTORA OCHRONY RADIOLOGICZNEJ

1. Typ IOR-0

Tematy wykładów (min. 30 godzin):

- Wybrane podstawowe zagadnienia z fizyki atomowej i jądrowej — rozpady promieniotwórcze,
- Naturalne i sztuczne izotopy promieniotwórcze
- Oddziaływanie promieniowania z materią
- Biologiczne skutki promieniowania jonizującego
- Detektory promieniowania jonizującego
- Podstawowe wielkości dozymetrii promieniowania jonizującego, jednostki
- Przyrządy dozymetryczne
- Podstawowe zasady ochrony radiologicznej, w tym uzasadnianie, optymalizacja, ograniczanie narażenia
- Ustawa — Prawo atomowe i akty wykonawcze do niej, podstawowe przepisy międzynarodowe w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, w tym przepisy Unii Europejskiej
- Zezwolenia na działalność w warunkach narażenia, zgłaszanie takiej działalności, wyłączenia, uprawnienia inspektorów dozoru jądrowego
- Zasady bezpiecznej pracy z zamkniętymi i otwartymi źródłami promieniotwórczymi w pracowniach i poza pracowniami
- Transport materiałów promieniotwórczych
- Pomiar mocy dawki i skażeń promieniotwórczych
- Kontrola narażenia pracowników i osób z ogółu ludności, w tym od promieniowania naturalnego
- Badanie szczelności zamkniętych źródeł promieniotwórczych
- Ogólne informacje o postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi
- Podstawowe zasady transportu źródeł i odpadów promieniotwórczych
- Zdarzenia radiacyjne — klasyfikacja, zakładowy plan postępowania awaryjnego

- Organizacja ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej, obowiązki i uprawnienia kierownika jednostki, inspektora ochrony radiologicznej i pracowników (w tym pracowników zewnętrznych), prace w warunkach narażenia na wzmożone promieniowanie naturalne
- Przygotowanie dokumentów w jednostce organizacyjnej: regulamin pracy, instrukcje pracy, rejestry dawek, rejestry źródeł, plan postępowania awaryjnego
- Podstawowe zagadnienia z zakresu prawa pracy

Ćwiczenia obliczeniowe (min. 4 godziny)

Obliczanie zmiany aktywności w czasie, obliczanie dawek, obliczanie osłon, optymalizacja warunków pracy w warunkach narażenia, ocena dawek indywidualnych na podstawie dozymetrycznych pomiarów w środowisku pracy, oszacowanie dopuszczalnego czasu przebywania w pomieszczeniu o podwyższonym promieniowaniu.

Ćwiczenia laboratoryjne (min. 4 godziny)

Dobór parametrów przyrządu dozymetrycznego, pomiary mocy dawki, wykreślanie izodoz, pomiary skażeń promieniotwórczych.

2. Typ IOR-1

Tematy wykładów

Tematy jak w szkoleniu typu IOR-0 oraz (łącznie 60 godzin):

- Podstawy fizyki i techniki lamp rentgenowskich i akceleratorów
- Działalność zawodowa i działania interwencyjne, włącznie z promieniowaniem naturalnym, zwłaszcza radonu
- Zasady bezpiecznej pracy z otwartymi źródłami promieniotwórczymi i urządzeniami wytwarzającymi promieniowanie jonizujące, w pracowniach i poza pracowniami, kontrola uwolnień, ograniczniki (limity użytkowe) dawek
- Zasady pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy, wytyczanie granic terenów

- kontrolowanych i nadzorowanych; dekontaminacja powierzchni roboczych sprzętu, skażeń osobistych, ocena narażenia osób z ogółu ludności, pojęcie grup odniesienia
- Zasady bezpiecznej pracy w pracowniach rentgenowskich i akceleratorowych
- Opisy znanych zdarzeń radiacyjnych przy stosowaniu urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące
- Skażenia wewnętrzne
- Identyfikacja substancji promieniotwórczych i materiałów jądrowych
- Przykłady typowych zastosowań technik jądrowych oraz związane z nimi potencjalne zagrożenia

Ćwiczenia obliczeniowe

Jak w szkoleniu typu IOR-0 oraz (łącznie min. 8 godzin):

Obliczanie osłon, ocena wewnętrznego skażenia organizmu, oszacowanie dopuszczalnego czasu przebywania w pomieszczeniu o podwyższonym promieniowaniu, ocena dawki dla grupy odniesienia

Ćwiczenia laboratoryjne

Jak w szkoleniu typu IOR-0 oraz (łącznie min. 8 godzin):

Pomiary widma promieniowania gamma, pomiary strumienia neutronów, wykreślanie izodoz, pomiary skażeń promieniotwórczych

3. Typ IOR-2

Tematy wykładów:

Tematy jak w szkoleniu typu IOR-1 oraz (łącznie min. 84 godziny):

- Podstawy fizyki reakcji rozszczepienia, fizyki reaktorowej i wymiany ciepła w reaktorach jądrowych
- Elementy fizyki i chemii cyklu paliwa jądrowego
- Zasady bezpiecznej gospodarki odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem
- Składowiska odpadów promieniotwórczych oraz przechowalniki i składowiska wypalonego paliwa jądrowego
- Źródła zagrożenia w reaktorze jądrowym pochodzące z rdzenia reaktora, obiegów chłodzenia, układów filtracji wody i powietrza, wypalonego paliwa, materiałów na-

świetlonych i odpadów promieniotwórczych

- Zagadnienia dozymetrii reaktorowej
- Ocena zagrożenia w obiekcie jądrowym i okolicy (eksploatacja normalna i sytuacje awaryjne)
- Potencjalne awarie w obiektach jądrowych (reaktorach badawczych i elektrowniach jądrowych)
- Plany postępowania awaryjnego w wybranych obiektach jądrowych
- Zasady ochrony fizycznej i ewidencji materiałów jądrowych

Ćwiczenia obliczeniowe

Jak w szkoleniu typu IOR-1 oraz (łącznie min. 12 godzin):

- Oszacowanie aktywności naświetlanego materiału tarczowego
- Oszacowanie współczynnika mnożenia wypalonego paliwa w basenie przechowawczym

Ćwiczenia laboratoryjne

Jak w szkoleniu typu IOR-1 oraz (łącznie min. 12 godzin):

- Ustawianie progów ostrzegawczych i awaryjnych w systemie zabezpieczeń
- Pomiar i ocena skażeń osobistych
- Wyznaczanie map pól promieniowania i skażeń powierzchni w pomieszczeniu technologicznym

4. Typ IOR-3

Tematy wykładów:

Tematy jak w szkoleniu typu IOR-1 oraz (łącznie min. 72 godziny):

- Podstawy wykorzystania promieniowania jonizującego w diagnostyce i terapii medycznej, rodzaje procedur w teleradioterapii i brachyterapii, potencjalne zagrożenia
- Podstawowe zasady ochrony radiologicznej pacjentów
- Dozymetria dawek terapeutycznych
- Zadania inspektorów ochrony radiologicznej w placówkach służby zdrowia, zasady współpracy z operatorem urządzeń, fizykiem medycznym i z lekarzem
- Opis znanych zdarzeń radiacyjnych w postępowaniu medycznym z wykorzystaniem źródeł promieniowania jonizującego

Ćwiczenia obliczeniowe

Jak w szkoleniu typu IOR-1 oraz (łącznie min. 12 godzin):

- obliczanie mocy dawki i dawki, w tym od promieniowania rozproszonego, osłon i czasu pracy w typowych pracowniach radiote-

rapeutycznych, obliczanie aktywności i stężeń izotopów promieniotwórczych w organizmie i w odpadach dla typowych procedur medycyny nuklearnej

Ćwiczenia laboratoryjne

Jak w szkoleniu typu IOR-1

WZÓR

PREZES PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI

ZAŚWIADCZENIE Nr ..... /.....
(rok)

O UZYSKANIU UPRAWNIENÍ

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808)

Pan/Pani .....
(imię i nazwisko)

urodzony (a) .....
(data i miejsce urodzenia)

numer PESEL: .....

otrzymuje uprawnienia do pracy na stanowisku: .....

.....
(określenie stanowiska według załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej — Dz. U. Nr 21, poz. 173)

w .....
(nazwa i adres jednostki organizacyjnej)

na okres do .....
(data ważności uprawnień)

(pieczęć okrągła)

(podpis i pieczęć)

Warszawa, dnia .....

WZÓR
PREZES PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI

ZAŚWIADCZENIE Nr ..... /.....
(rok)

O UZYSKANIU UPRAWNIENÍ

Na podstawie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. — Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808)

Pan/Pani .....
(imię i nazwisko)

urodzony (a) .....
(data i miejsce urodzenia)

numer PESEL: .....

otrzymuje uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej typu*): .....
(określenie typu uprawnienia według załącznika nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej — Dz. U. Nr 21, poz. 173)

na okres do .....
(data ważności uprawnień)

(pieczęć okrągła)

(podpis i pieczęć)

Warszawa, dnia .....

*) W przypadku uprawnień obejmujących więcej niż jeden typ wpisać wszystkie (np.: w razie uzyskania uprawnień typu IOR-3, wpisać: IOR-0; IOR-1; IOR-3)

RODZAJE UPRAWNIENÍ NADANYCH W TRYBIE OKREŚLONYM W ZARZĄDZENIU
PREZESA PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI Z DNIA 28 LIPCA 1987 R. W SPRAWIE
RODZAJÓW STANOWISK MAJĄCYCH ISTOTNE ZNACZENIE DLA ZAPEWNIENIA
BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO I OCHRONY RADIOLOGICZNEJ ORAZ WARUNKÓW
I TRYBU NADAWANIA UPRAWNIENÍ KONIECZNYCH DO ICH ZAJMOWANIA
(M. P. NR 27, POZ. 215 ORAZ Z 1997 R. NR 73, POZ. 698)
ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM RODZAJE UPRAWNIENÍ OKREŚLONE
W ROZPORZĄDZENIU

Zarządzenie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki z dnia 28 lipca 1987 r. w sprawie rodzajów stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz warunków i trybu nadawania uprawnień koniecznych do ich zajmowania (M. P. Nr 27, poz. 215 oraz z 1997 r. Nr 73, poz. 698)	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. Nr 21, poz. 173)
1	2
Kierownik reaktora badawczego i doświadczalnego	Kierownik reaktora badawczego
Kierownik zmiany reaktora badawczego i doświadczalnego	Kierownik zmiany reaktora badawczego
Operator reaktora badawczego i doświadczalnego	Operator reaktora badawczego
Starszy dozymetrysta reaktora badawczego i doświadczalnego	Starszy dozymetrysta reaktora badawczego
Inspektor bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej mającej badawczy reaktor jądrowy	Zastępca dyrektora do spraw bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostce organizacyjnej posiadającej badawczy reaktor jądrowy
Kierownik zakładu przerobu odpadów promieniotwórczych	Kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych
Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych	Kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych
Operator akceleratora oraz operator urządzeń do teleterapii	Operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów na przejściach granicznych
	Operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów na przejściach granicznych
	Operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii
	Operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi

PRZEGLĄD POSTANOWIEŃ TRAKTATU USTANAWIAJĄCEGO EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ (EURATOM)

Jacek Kaniewski

WSTĘP

Niniejsze opracowanie jest próbą przybliżenia Czytelnikowi treści Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (w skrócie Traktatu Euratom)¹ w dwóch celach: — ułatwienia, poprzez znaczne zmniejszenie objętości tekstu, zapoznania się z charakterem zawartych w nim postanowień², oraz — przybliżenia wynikających z niego praw i obowiązków stron i podmiotów bez wchodzenia w zawarte w nim ściśle prawnicze sformułowania³.

Z myślą o ułatwieniu osiągnięcia drugiego z wymienionych celów na końcu opracowania wskazane zostały organy rządowe, które mogą być kompetentne w sprawach uregulowanych Traktatem oraz, w sposób ogólny, podmioty (lub potencjalne podmioty) których mogą dotyczyć jego postanowienia.

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na podstawie zaktualizowanego i skonsolidowanego tekstu Traktatu Euratom ze zmianami uwzględniającymi odpowiednie postanowienia Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu Amsterdamskiego i Traktatu Nicejskiego. Konferencja Międzyrządowa do spraw Traktatu Konstytucyjnego utrzymała Traktat Euratom jako odrębny instrument. Zatem jedyne zmiany, które zostaną w nim wprowadzone po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego, będą dotyczyły postanowień ogólnych oraz tych, które dotyczą instytucji.

¹ Pełny tekst Traktatu Euratom w jęz. angielskim jest dostępny pod: www.europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/index.htm (szukać pod *Founding treaties*), niestety jedynie w wersji pierwotnej (bez późniejszych zmian).

² Dla jasności obrazu należy zaznaczyć, że nie wszystkie postanowienia Traktatu zostały w pełni wdrożone, co nie zmienia faktu, że wypada się z nimi zapoznać.

³ Opracowanie to nie może służyć jako dokument, na który można się powoływać przy rozstrzygnięciu jakichkolwiek sporów.

Na Traktat Euratom składają się następujące działy (ang. „titles”):

- I Zadania Wspólnoty
- II Postanowienia w sprawie wspierania postępu w dziedzinie energii jądrowej
- III Postanowienia dotyczące instytucji powołanych do realizacji postanowień Traktatu, w tym tworzenia prawa wtórego
- IV Przepisy finansowe
- V Przepisy ogólne
- VI Postanowienia dotyczące początkowego okresu obowiązywania Traktatu, oraz preambuła, postanowienia końcowe i załączniki.

Działy II i III Traktatu dzielą się na rozdziały (ang. „chapters”). Dział II dotyczy merytorycznej istoty Traktatu, w związku z czym omawia się go w tym opracowaniu bardziej szczegółowo niż pozostałe działy.

Załączniki określają obszary badań dotyczących energii jądrowej, obszary działalności przemysłowej, ułatwienia dla tworzenia i funkcjonowania wspólnych przedsiębiorstw, listę towarów i produktów podlegających przepisom o wspólnym rynku jądrowym oraz początkowy program badań i szkolenia. Nie stanowią one odrębnego przedmiotu uwagi w tym opracowaniu, a są jedynie przywoływane tam, gdzie jest o nich mowa w Traktacie.

Użyte w dalszej części opracowania terminy: Agencja oznacza Agencję Dostaw Euratomu (ang. „Euratom Supplies Agency”), Euratom — Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EWEA), Komisja — Komisję Europejską, Parlament — Parlament Europejski, Rada — Radę Unii Europejskiej, Trybunał — Trybunał Sprawiedliwości.

SKRÓT POSTANOWIEŃ TRAKTATU EURATOM

DZIAŁ I „Zadania Wspólnoty”

Postanowienia tego działu dotyczą powołania Wspólnoty (art. 1) i ukazują jej zadania (art.

2) oraz instytucje które mają wypełniać te zadania (art. 3).

Artykuł 2 formułuje osiem następujących zadań:

- a) promocję działalności badawczej i rozpowszechnianie informacji technicznych w dziedzinie jądrowej we Wspólnocie;
- b) ustanowienie jednolitych standardów bezpieczeństwa dla ochrony pracowników i ludności oraz dopilnowanie, by zostały one wdrożone;
- c) ułatwianie inwestycji i uruchomienie obiektów niezbędnych do rozwoju wykorzystania energii jądrowej we Wspólnocie;
- d) zapewnienie by wszyscy użytkownicy we Wspólnocie otrzymywali regularne i sprawiedliwe dostawy rud i paliwa jądrowego
- e) zapewnienie, w drodze stosownego nadzoru, by materiały jądrowe nie zostały przekazane do celów innych, niż te, do których zostały one przeznaczone;
- f) wypełnienie nałożonego na Wspólnotę prawa własności wszystkich specjalnych materiałów jądrowych;
- g) zapewnienie szerokiego rynku i dostępu do najlepszych środków technicznych poprzez utworzenie wspólnego rynku na wyspecjalizowane materiały i urządzenia, poprzez swobodny przepływ kapitałów inwestycyjnych w dziedzinie energii jądrowej i poprzez swobodę zatrudniania specjalistów w ramach całej Wspólnoty
- h) ustanowienie z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi takich stosunków, które by sprzyjały postępowi w pokojowych zastosowaniach energii jądrowej.

Instytucjami wskazanymi w art. 3 są: Parlament Europejski, Rada, Komisja, Trybunał Sprawiedliwości i Trybunał Obrachunkowy. Rada i Komisja są wspomagane przez ciało doradcze jakim jest Komitet ds. Społecznych i Ekonomicznych.

DZIAŁ II „postanowienia w sprawie wspierania postępu w dziedzinie jądrowej”

W rozdziale 1 — poświęconym zagadnieniom promocji badań (art. 4 — 11):

Art. 4 zobowiązuje Komisję do promocji i ułatwiania badań w dziedzinie jądrowej w państwach członkowskich oraz do uzupełniania ich poprzez program badań i szkoleń Wspólnoty, w obszarach określonych w załączniku I do Traktatu, który może być zmieniany przez Radę po zasięgnięciu opinii Komitetu Naukowo — Technicznego ustanowionego na mocy art. 134.

Art. 5 zobowiązuje Komisję do wezwania państw członkowskich, osób lub instytucji do poinformowania jej o swoich programach związanych z badaniami, które Komisja wskaże. Komisja może przedstawić opinię w sprawie tych programów mając na celu unikanie powtarzania wysiłku badawczego oraz skierowanie go na obszary niedostatecznie eksplorowane. Komisja jest zobowiązana do okresowego publikowania list takich obszarów badań. Komisja może także organizować spotkania przedstawicieli ośrodków badawczych i ekspertów zajmujących się badaniami w celu wymiany informacji.

Art. 6 umożliwia Komisji stosowanie pomocy finansowej (w ramach kontraktów badawczych) oraz innych form pomocy ułatwiającej prowadzenie badań.

Art. 7 postanawia, że programy badań i szkolenia Wspólnoty ma określać Rada na okresy 5-letnie, zaś Komisja ma zapewnić odpowiednie fundusze w jej rocznych budżetach. Do obowiązków Komisji należy zapewnienie by programy te były realizowane, oraz przedstawianie Radzie rocznych sprawozdań. O zarysach tych programów Komisja ma informować Komitet ds. Ekonomicznych i Społecznych.

Art. 8 postanawia o utworzeniu przez komisję Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych (ang. „Joint Nuclear Research Centre”), do którego zadań należy w szczególności zapewnienie realizacji powierzonych mu przez Komisję programów badawczych.

Art. 9 upoważnia Komisję do zorganizowania specjalnych szkół celem szkolenia specjalistów w określonych dziedzinach w ramach Wspólnego Ośrodka Badań Jądrowych, a także zobowiązuje ją do utworzenia instytucji o statusie uniwersyteckim; decyzje dotyczące funkcjonowania takiej instytucji są w gestii Rady.

Art. 10 upoważnia Komisję do powierzenia na podstawie kontraktu realizacji niektórych czę-

ści programu badawczego Wspólnoty państwom członkowskim, osobom lub przedsiębiorstwom, lub też innym państwom, instytucji międzynarodowej lub obywatelom innych państw.

Art. 11 zobowiązuje Komisję do publikowania programów badawczych Wspólnoty oraz sprawozdań dotyczących ich realizacji.

W rozdziale 2 — poświęconym zagadnieniom szerzenia informacji (art. 12 — 29):

Art. 12 formułuje prawa państw członkowskich, osób i przedsiębiorstw do korzystania z licencji patentowych, wynalazków itp., stanowiących własność Wspólnoty, oraz warunki jakie winny być przy tym spełnione.

Art. 13 zobowiązuje Komisję do komunikowania państwom członkowskim, osobom i przedsiębiorstwom także innych informacji, niż objęte licencjami patentowymi i innymi dokumentami, o których mowa w art. 12, a które zostały uzyskane przez Wspólnotę m. in. jako wyniki realizacji jej programów badawczych. Muszą być przy tym spełnione, tam gdzie jest to niezbędne, odpowiednie wymagania dotyczące postępowania z informacjami o charakterze niejawnym.

Art. 14 zobowiązuje Komisję do dołożenia wszelkich starań aby na drodze ugody (ang. „amicable agreements”) uzyskać pożądane informacje oraz licencje patentowe itp., które mogą być użyteczne w realizacji celów Wspólnoty.

Art. 15 zobowiązuje Komisję do ustanowienia procedur dla wymiany wstępnych i końcowych wyników badań prowadzonych w ramach Wspólnoty z uwzględnieniem wymagań poufności takich informacji.

Art. 16 zawiera przepisy dotyczące obowiązków państw członkowskich i ich podmiotów w zakresie udostępniania Komisji informacji o zgłoszeniu projektów wynalazczych i wzorów użytkowych dotyczących tematyki jądrowej oraz trybie postępowania w tej sprawie w odniesieniu do Komisji, państwa i osoby zgłaszającej projekt wynalazczy.

Art. 17 — 23 określają szczegółowo zasady i tryb postępowania, włącznie z procedurami arbitrażowymi, w przypadku gdyby uzyskanie pożądanego informacji, licencji patentowych itp. okazało się niemożliwe na zasadzie ugody'. W art. 17 zastrzega się jednak, że nie narusza on

postanowień Konwencji Paryskiej o ochronie własności przemysłowej.

Art. 24 postanawia, że w przypadku gdy w wyniku realizacji własnego programu badawczego Wspólnota wejdzie w posiadanie wyników, których ujawnienie może narazić interesy bezpieczeństwa jednego lub więcej państw członkowskich, takie informacje mają być objęte systemem ochrony określonym dalej w tym artykule oraz w artykułach 25 — 27.

Art. 28 postanawia, że w przypadku gdy w wyniku udostępnienia Komisji niepublikowanych zgłoszeń patentowych lub wzorów użytkowych, lub patentów bądź wzorów użytkowych zaklasyfikowanych jako służące celom obronnym, zostaną one użyte w niewłaściwy sposób lub dostaną się w niepowołane ręce, Wspólnota naprawi szkody wobec stron, które je poniosły.

Art. 29 postanawia, że w przypadku gdy umowa lub kontrakt, dotyczące wymiany informacji naukowej lub technicznej w dziedzinie jądrowej między państwem członkowskim, osobą lub przedsiębiorstwem z jednej strony, a państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego z drugiej, wymaga podpisania ich przez państwo, wówczas muszą one być zawarte przez Komisję. Z zastrzeżeniem postanowień art. 103 i 104 Komisja może jednak upoważnić do zawarcia takich porozumień dane państwo członkowskie, osobę lub przedsiębiorstwo.

W rozdziale 3 — poświęconym zagadnieniom zdrowia i bezpieczeństwa (art. 30 — 39):

Art. 30 — 31, sformułowano obowiązek określenia przez Komisję Europejską odpowiednich wymagań określonych mianem podstawowych norm (ang. 'basic standards') w dziedzinie zapewnienia zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz ludności w związku z wykorzystaniem energii atomowej oraz związaną z tym procedurę postępowania.

Art. 33 nałożono na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia regulacji prawnych zapewniających przestrzeganie tych norm, a także zastosowania odpowiednich środków na szkolenie. Jednocześnie Komisja ma harmonizować przepisy państwowe. W tym celu państwa członkowskie są zobowiązane do przedstawiania Komisji Europejskiej, przed wejściem

Traktatu w życie, obowiązujących przepisów prawnych w tej materii, a po przystąpieniu — przedstawianie do oceny późniejszych projektów uregulowań prawnych. Komisja Europejska ma prawo sformułowania zaleceń odnoszących się do tych projektów w terminie 3 miesiące od ich otrzymania.

W art. 34 został nałożony na państwa członkowskie obowiązek stosowania dodatkowych, uprzednio uzgodnionych z Komisją, środków ostrożności w przypadku szczególnie niebezpiecznych eksperymentów (chodzi tu o eksperymenty jądrowe).

W art. 35 sformułowano wymaganie ustanowienia przez każde państwo członkowskie sieci stacji/placówek niezbędnych do prowadzenia ciągłego monitoringu poziomu radioaktywności w powietrzu, wodzie i glebie oraz do zapewnienia zgodności z podstawowymi normami. Przedstawiciele Komisji mają prawo wstępu do takich stacji/placówek i mogą dokonywać weryfikacji skuteczności ich działania.

W art. 36 sformułowano obowiązek okresowego informowania Komisji o poziomie radioaktywności w państwie członkowskim.

W art. 37 sformułowano obowiązek przekazywania Komisji danych dotyczących planowanego składowania odpadów promieniotwórczych, przy czym Komisja jest zobowiązana do przekazania w ciągu sześciu miesięcy swojej opinii w tej sprawie.

W art. 38 postanowiono, że Komisja może wydawać państwom członkowskim zalecenia dotyczące poziomu radioaktywności w powietrzu, wodzie i glebie. Sformułowano także prawo do wydawania przez Komisję dyrektywy zobowiązującej państwo członkowskie do podjęcia, w nagłych przypadkach, w określonym terminie, wskazanych w niej działań celem zapobiegnięcia naruszeniu podstawowych norm⁴. W przypadku niewykonania przez państwo członkowskie po-

⁴ Zapis ten odnosi się w istocie do ewentualnych zdarzeń radiacyjnych mimo, iż w Traktacie przyjętym w 1957 roku takiego pojęcia jeszcze nie przewidziano. Projekt Traktatu Konstytucyjnego przewiduje zastąpienie w Traktacie Euratom dyrektywy — decyzją co jest istotne dla zapewnienia możliwości szybkiego reagowania na ewentualne zagrożenia w przyszłości.

stanowień dyrektywy Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Art. 39 zobowiązał Komisję do ustanowienia w ramach Wspólnego Centrum Badawczego (ang. 'Joint Research Center') odpowiedniej sekcji badawczej oraz prowadzenia dokumentacji dotyczącej zdrowia i bezpieczeństwa — problematyki objętej rozdziałem III Traktatu, w szczególności w zakresie art. 33, 36 i 37.

W rozdziale 4 — poświęconym inwestycjom (art. 40 — 44):

W art. 40 Komisja została zobowiązana do okresowego publikowania, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych, programów określających cele w zakresie energetycznego wykorzystania energii jądrowej oraz wszystkich rodzajów inwestycji niezbędnych do ich osiągnięcia.

W art. 41 sformułowano wymaganie, by osoby lub przedsiębiorstwa zaangażowane w działalność o charakterze przemysłowym, wymienioną w załączniku II do Traktatu, informowały Komisję o wskazanych w nim projektach inwestycyjnych w dziedzinie wykorzystania energii atomowej, a także o projektowanej modernizacji i wymianie urządzeń w istniejących obiektach. Podmioty te są zobowiązane do informowania Komisji bez pośrednictwa organów rządowych. Komisja ma prawo informować inne państwa członkowskie o tych projektach. Załącznik II, o którym mowa, może podlegać zmianom wymagającym zatwierdzenia przez Radę, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych.

Art. 42 określa, że informacje o których mowa w art. 41 winny być przekazywane Komisji (i — w celach informacyjnych — zainteresowanemu państwu członkowskiemu) nie później niż na trzy miesiące przed zawarciem pierwszych kontraktów z dostawcami, lub przed rozpoczęciem inwestycji w ramach własnych przedsiębiorstwa. Na wniosek Komisji Rada może zmienić powyższe terminy.

Art. 43 zobowiązuje Komisję do przedyskutowania z podmiotami, których dotyczy art. 41, wszystkich aspektów projektów inwestycyjnych mających związek z realizacją celów Traktatu, oraz do przedstawienia swojego stanowiska zainteresowanemu państwu członkowskiemu.

Art. 44 przewiduje, że za zgodą zainteresowanych: państwa członkowskiego, osób i przedsiębiorstw — Komisja może przedstawić do wiadomości publicznej dowolny zgłoszony jej projekt.

W rozdziale 5 — dotyczącym wspólnych przedsiębiorstw (art. 45 — 51):

Art. 45 postanawia, że przedsięwzięcia o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju przemysłu jądrowego we Wspólnocie mogą być realizowane w drodze ustanowienia wspólnych przedsiębiorstw (ang. 'Joint Undertakings').

Art. 46 zobowiązuje Komisję do zbadania każdego projektu powołania wspólnego przedsiębiorstwa po zasięgnięciu m. in. opinii państw członkowskich, oraz do skierowania zaopiniowanego przez siebie projektu do Rady. Artykuł ten określa także niezbędne elementy takiej propozycji.

Art. 47 upoważnia Radę do wymagania od Komisji dodatkowych informacji, jakie Rada uzna za niezbędne, oraz ustala zasady aprobowania przez Radę projektów wspólnych przedsiębiorstw, które Komisja zaopiniowała pozytywnie lub negatywnie.

Art. 48 określa sposób, w jaki Rada może przyznawać wspólnym przedsiębiorstwom ułatwienia wymienione w załączniku III do Traktatu oraz zobowiązuje państwa członkowskie do umożliwienia stosowania takich ułatwień.

Art. 49 postanawia, że wspólne przedsiębiorstwa będą powoływane do życia na mocy decyzji wydanej przez Radę i będą miały osobowość prawną i związane z nią określone prerogatywy z tym, że poza kwestiami uregulowanymi Traktatem będą w zasadzie podlegały prawodawstwu krajowemu.

Art. 50 postanawia, że statut wspólnego przedsiębiorstwa może zostać zmieniony jedynie po uzyskaniu akceptacji Rady z zastosowaniem procedury ustanowionej artykułem 47.

Art. 51 zobowiązuje Komisję do wypełniania wszystkich decyzji Rady dotyczących ustanowienia wspólnych przedsiębiorstw dopóki nie zostaną utworzone instytucje odpowiedzialne za działalność takich przedsiębiorstw.

W rozdziale 6 — dotyczącym zapewnienia dostaw (art. 52 — 76) sformułowano następujące przepisy dotyczące prowadzenia wspólnej poli-

tyki w zakresie zapewnienia użytkownikom w państwach członkowskich niezbędnych materiałów jądrowych⁵ oraz utworzenia w tym celu Agencji Dostaw Euratomu:

Art. 52 postanawia, że materiały jądrowe mają podlegać wspólnej polityce w zakresie zaopatrzenia w te materiały. W tym celu powołuje się Agencję uprawnioną do decydowania w sprawie wykorzystania takich materiałów wytwarzanych na terytoriach państw członkowskich oraz posiadającą wyłączne prawo do zawierania kontraktów dotyczących dostaw tych materiałów zarówno ze źródeł wewnętrznych Wspólnoty, jak i z zewnątrz. Wszelkie działania zmierzające do zapewnienia uprzywilejowanej pozycji jakichkolwiek użytkowników materiałów są zabronione.

Art. 53 określa pozycję Agencji względem Komisji i prerogatywy Komisji względem Agencji.

Art. 54 postanawia, że Agencja ma mieć osobowość prawną i niezależność finansową oraz statut ustanowiony przez Radę, którego projekt przygotowuje Komisja. Statut ma określać m. in. wielkość kapitału Agencji i zasady jego tworzenia oraz zasady zarządzania działalnością Agencji. Większa część kapitału ma zawsze należeć do Wspólnoty i do państw członkowskich. Wysokość wkładów państw członkowskich do kapitału Agencji jest ustalana na zasadzie powszechnej zgody państw członkowskich.

Art. 55 i 56 zobowiązują państwa członkowskie do przekazywania Agencji wszelkich niezbędnych informacji oraz do umożliwienia Agencji swobodnych działań na ich terytoriach.

Poniższe artykuły 57 — 63 dotyczą materiałów jądrowych pochodzących ze Wspólnoty.

Art. 57 określa sferę uprawnień Agencji. Dotyczą one dokonywania wyboru w kwestii praw do stosowania i zużywania materiałów będących własnością Wspólnoty oraz uzyskiwania praw własności w innych przypadkach, ze wskazaniem mechanizmu dokonywania wyboru — za

⁵ Gdziekolwiek w tekście niniejszego skrótu mówi się o materiałach jądrowych dotyczy to rud uranu, materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, zdefiniowanych w art. 197, które w postanowieniach Traktatu są wymieniane jako jedno lub więcej takich określeń.

pomocą kontraktów. Każdy producent oferuje Agencji materiały jądrowe, które wytwarza w granicach terytoriów państw członkowskich, zanim zostaną one zastosowane, przekazane lub zmagazynowane.

Art. 58 — 63 określają zasady oferowania Agencji materiałów jądrowych, dysponowania nimi w przypadku nieskorzystania przez Agencję z prawa wyboru, informowania Agencji przez podmioty o ich zapotrzebowaniu na materiały jądrowe, finansowania kontraktów itd.

Poniższe artykuły 64 — 66 dotyczą materiałów jądrowych pochodzących spoza Wspólnoty.

Art. 64 postanawia, że działając w ramach porozumień zawartych między Wspólnotą i państwem trzecim lub organizacją międzynarodową Agencja ma wyłączne prawo (z zastrzeżeniem pewnych wyjątków przewidzianych Traktatem) zawierania porozumień lub kontraktów, których zasadniczym celem jest dostawa materiałów jądrowych spoza Wspólnoty.

Art. 65 — 66 określają w szczególności zasady wyboru dostawcy spoza Wspólnoty oraz warunki bezpośredniego zawierania przez użytkowników kontraktów na dostawy spoza Wspólnoty w przypadku, gdyby Agencja nie była w stanie zapewnić pokrycia zapotrzebowania na korzystnych warunkach.

Art. 67 — 69 odnoszą się do cen materiałów jądrowych postanawiając m. in. że ceny te opiera się na zasadzie równoważenia podaży i popytu, wykluczając jakiegokolwiek preferencyjne traktowanie podmiotów, oraz określając prawa Komisji i Rady do ustalania cen.

Artykuły 70 do 72 zawierają postanowienia mające związek z działalnością Agencji, m. in. dotyczące subsydiowania przez Komisję poszukiwań złóż rud uranowych na terytoriach państw członkowskich oraz dotyczące tworzenia zapasów materiałów jądrowych.

Art. 73 postanawia, że w przypadku kontraktów z państwami trzecimi lub organizacją międzynarodową dotyczących dostaw produktów znajdujących się w polu zainteresowań Agencji, w sprawie zawarcia lub odnowienia takich kontraktów wymagana jest uprzednia zgoda Komisji.

Art. 74 postanawia, że Komisja może zwolnić spod postanowień tego rozdziału niewielkie

ilości materiałów jądrowych stosowanych normalnie do celów badawczych, ale Agencja musi być informowana o każdym imporcie, eksporcie lub transferze takich materiałów.

Art. 75 postanawia, że postanowienia tego rozdziału nie stosują się do zobowiązań w zakresie przetwarzania, konwersji lub zmian postaci (ang. 'shaping') materiałów jądrowych, które mają zostać następnie zwrócone pierwotnemu posiadaczowi, ale Komisja musi zostać poinformowana bezzwłocznie o podpisanych w związku z tym kontraktach, zaś materiały muszą być poddane zabezpieczeniom. Dotyczy to zarówno relacji wewnętrznych jak i kontraktów z partnerami spoza Wspólnoty.

Art. 76 postanawia o możliwości wprowadzenia zmian do postanowień tego rozdziału w przypadku nieprzewidzianych okoliczności powodujących ogólny brak zaspokojenia potrzeb na materiały jądrowe. Leży to w gestii Rady i wymaga zasięgnięcia opinii Parlamentu, przy czym wniosek w tej sprawie formułuje Komisja.

W rozdziale 7 — dotyczącym zabezpieczeń (art. 77 — 85):

Art. 77 postanawia, że Komisja dopilnuje (ang. 'shall satisfy itself') by znajdujące się na terytorium państw członkowskich materiały jądrowe nie zostały przekazane z zamierzonych, zadeklarowanych przez ich użytkowników zastosowań do wykorzystania w innych celach oraz za to, by zobowiązania dotyczące dostaw i zabezpieczeń przyjęte przez Wspólnotę w porozumieniach z krajami trzecimi lub organizacją międzynarodową były wypełniane.

Art. 78 postanawia, że każdy podmiot eksplloatujący instalację służącą do wytwarzania, separacji lub innego wykorzystania materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych, lub do przerobu wypalonego paliwa jądrowego, musi przedstawić Komisji deklarację zawierającą podstawowe charakterystyki techniczne takiej instalacji, w zakresie niezbędnym dla osiągnięcia celów określonych w art. 77. Komisja musi zatwierdzić technologie, które miałyby być stosowane do chemicznego przerobu wypalonego paliwa jądrowego, w zakresie niezbędnym do wypełnienia postanowień art. 77.

Art. 79 postanawia, że Komisja ma wymagać od podmiotów prowadzenia dokumentacji

ruchowej niezbędnej do prowadzenia rachunkowości materiałowej stosowanych lub wytwarzanych materiałów jądrowych. Dotyczy to także transportu materiałów wyjściowych i specjalnych materiałów rozszczepialnych (ale nie rud). Podmioty, do których te przepisy mają zastosowanie, mają informować swoje organy państwowe o wszystkich informacjach przekazywanych Komisji na podstawie art. 78 lub w oparciu o powyższe postanowienie niniejszego artykułu. Wymagania tego artykułu zostały sprecyzowane w odpowiednim rozporządzeniu Komisji opublikowanym w lutym 2005 r.

Art. 80 postanawia, że Komisja może żądać by specjalne materiały rozszczepialne będące w nadmiarze lub uzyskane jako produkt uboczny i nie będące w użyciu lub przygotowane do użycia zostały zdeponowane w Agencji, lub w innych miejscach znajdujących się pod nadzorem Komisji. Zdeponowane tak materiały podlegają zwrotowi na żądanie zainteresowanej strony.

Art. 81 postanawia, że Komisja może wysłać swoich inspektorów na terytorium państw członkowskich. Wystanie inspektora na terytorium państwa po raz pierwszy wymaga konsultacji z tym państwem. Inspektorzy po okazaniu odpowiedniego dokumentu mają dostęp do wszystkich miejsc, danych i osób, które z racji pełnionych obowiązków mają do czynienia z materiałami jądrowymi i urządzeniami podlegającymi na mocy tego rozdziału zabezpieczeniom, w zakresie niezbędnym dla spełnienia postanowień art. 77. Inspektorom Komisji może towarzyszyć przedstawiciel zainteresowanego państwa. W przypadku utrudnień dotyczących przeprowadzenia inspekcji przewiduje się odpowiednią procedurę z zaangażowaniem Komisji i przewodniczącego Trybunału, a na państwo nakłada się obowiązek zapewnienia dostępu inspektorów do wskazanych miejsc.

Art. 82 zawiera postanowienia dotyczące rekrutacji inspektorów i ich ogólnych zadań. Upoważnia także Komisję do podjęcia określonych działań zobowiązujących państwo do spowodowania usunięcia wskazanych przez inspektorów naruszeń (ang. 'infringements'). Komisja informuje o tym Radę, a w przypadku, gdy państwo nie stosuje się do wskazań Komisji, może ona (a także każde zainteresowane państwo człon-

kowskie) skierować sprawę do Trybunału z pominięciem procedury określonej w art. 141 i 142 (patrz dział III Traktatu).

Art. 83 określa rodzaje sankcji na wypadek, gdyby dany podmiot nie zastosował się do postanowień tego rozdziału. Decyzje w sprawie sankcji polegających na usunięciu z instalacji materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych muszą zostać wykonane na terytorium państw członkowskich zgodnie z postanowieniami art. 164. Artykuł ten określa procedurę odwoławczą, upoważnia Komisję do formułowania zaleceń wobec państw członkowskich w kwestiach prawa i przepisów przewidzianych dla zapewnienia stosowania się do postanowień tego rozdziału. Do państw członkowskich należy zagwarantowanie, że nałożone sankcje są zastosowane, a naruszenia usunięte.

Art. 84 formułuje zasady stosowania postanowień tego rozdziału polegające na zakazie jakiegokolwiek dyskryminacji z punktu widzenia sposobu wykorzystania materiałów jądrowych. Zakres i procedury zabezpieczeń oraz uprawnienia odpowiedzialnych instytucji dotyczące ich wdrożenia są ograniczone do tego, co jest niezbędne dla osiągnięcia celów sformułowanych w tym rozdziale. Zabezpieczenia nie dotyczą materiałów przeznaczonych do celów wojskowych.

Art. 85 zawiera postanowienia w sprawie trybu dokonywania zmian procedur zabezpieczeń określonych w tym rozdziale. Zmiany takie mogą być wprowadzone na wniosek państwa członkowskiego lub Komisji. Decyzje w takich sprawach muszą być podjęte przez Radę jednomyślnie.

W rozdziale 8 — dotyczącym praw własności (art. 86 — 91):

Art. 86 — 87 stanowią, że wszystkie specjalne materiały rozszczepialne we Wspólnocie, wytworzone lub importowane przez państwo członkowskie, osobę lub instytucję, są formalnie własnością Wspólnoty i podlegają zabezpieczeniom zgodnie z rozdziałem VII, Agencja prowadzi ich ewidencję finansową, a państwa członkowskie, osoby i instytucje mają nieograniczone prawa stosowania i konsumpcji tych materiałów pod warunkiem spełnienia wymagań zawartych w Traktacie.

Art. 88 stanowi, że w imieniu Wspólnoty Agencja ma prowadzić księgowość finansową specjalnych materiałów rozszczepialnych, zaś art. 89 określa zasady jej prowadzenia.

Art. 90 stanowi, że postanowienia tego rozdziału dotyczące prawa własności mogą zostać zmodyfikowane przez Radę na wniosek państwa członkowskiego lub Komisji po zasięgnięciu opinii Parlamentu.

Art. 91 wyjaśnia, że system własności dotyczący przedmiotów, materiałów i dóbr, które na mocy niniejszego rozdziału nie są przedmiotem prawa własności Wspólnoty, regulują prawa państw członkowskich.

W rozdziale 9 — dotyczącym wspólnego rynku jądrowego (art. 92 — 100):

Art. 92 wyjaśnia, że postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie do towarów i produktów wymienionych na listach stanowiących załącznik IV do Traktatu, a Rada może zmienić zawartość tych list na wniosek Komisji lub państwa członkowskiego.

Art. 93 stanowi o zniesieniu ceł wwozowych i wywozowych oraz opłat o skutku równoważnym, jak również wszelkich ograniczeń przy wwozie i wywozie, dotyczących określonych produktów wymienionych w załączniku IV.

Art. 94 i 95 postanawiają, że państwa członkowskie opracują Wspólną Taryfę Celną i określą wymagania wyjściowe i bariery czasowe dla tego działania.

Art. 96 stanowi, że państwa członkowskie znoszą wszelkie ograniczenia (z pewnymi zastrzeżeniami) związane z obywatelstwem, wpływające na prawa obywateli państw członkowskich do zatrudnienia na stanowiskach wymagających kwalifikacji w dziedzinie jądrowej. Rada, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych oraz konsultacjach z Parlamentem, jest upoważniona do wydania stosownych dyrektyw.

Art. 97 stanowi, że nie można stosować żadnych ograniczeń związanych z obywatelstwem w związku z uczestnictwem w budowie instalacji jądrowych o charakterze naukowym lub przemysłowym.

Art. 98 zawiera postanowienia dotyczące ubezpieczeń dotyczących ryzyka w związku z działalnością w dziedzinie jądrowej i zobowią-

zuje Radę do wydania odpowiednich dyrektyw po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych oraz konsultacjach z Parlamentem.

Art. 99 upoważnia Komisję do wydania zaleceń mających na celu ułatwienie przepływów kapitału przeznaczonego do finansowania działalności przemysłowej wymienionej w załączniku II do Traktatu, zaś art. 100 nakłada na państwa członkowskie obowiązek odpowiedniej liberalizacji przepisów dotyczących przepływu kapitału.

W rozdziale 10 — dotyczącym stosunków zagranicznych (art. 101 — 106):

Art. 101 stanowi, że w ramach posiadanych uprawnień Wspólnota może zawierać porozumienia i kontrakty z państwem trzecim, organizacją międzynarodową, lub obywatelem państwa trzeciego. Negocjacjami porozumień i kontraktów zajmuje się Komisja, zaś Rada ją do tego upoważnia, a następnie zatwierdza wynegocjowane dokumenty. W pewnych przypadkach istnieje jednak możliwość takiego działania Komisji bez upoważnienia Rady pod warunkiem, że Komisja ją o tym poinformuje.

Art. 102 określa wymagania dotyczące wejścia w życie porozumień i kontraktów, których stronami oprócz Wspólnoty są także państwa członkowskie.

Art. 103 zawiera wymaganie, by państwo członkowskie przedkładało Komisji projekty porozumień i kontraktów z krajami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi i obywatelami krajów trzecich w zakresie w jakim te porozumienia lub kontrakty dotyczą spraw objętych Traktatem. Komisja jest zobowiązana do przekazania państwu członkowskiemu swoich ewentualnych uwag w terminie jednego miesiąca. W przypadku zgłoszenia przez Komisję zastrzeżeń państwo nie może zawrzeć przedmiotowego porozumienia lub kontraktu, natomiast może odwołać się do Trybunału o uchylenie tych zastrzeżeń.

Art. 104 stanowi, że porozumienie lub kontrakt zawarte lub odnowione po wejściu w życie niniejszego Traktatu nie może być przywołane dla omińnięcia postanowień Traktatu. Na państwie członkowskim spoczywa obowiązek przekazania Komisji, na jej wniosek, wszelkich informacji dotyczących porozumień lub kontraktów zawartych w państwie po wejściu w życie Trak-

tatu i odnoszących się do regulowanych w nim kwestii.

Art. 105 stanowi, że jeżeli teksty porozumień i kontraktów zawartych przed wejściem w życie Traktatu zostały przekazane Komisji nie później niż 30 dni od jego wejścia w życie, wówczas Traktat nie może stanowić przeszkody w wykonywaniu ich postanowień. Nie dotyczy to jednak porozumień i kontraktów zawartych już po podpisaniu Traktatu, których zawarcie mogłyby być uznane za celowe działanie zmierzające do ominięcia postanowień Traktatu.

Art. 106 zawiera wymaganie renegotjacji z udziałem Komisji porozumień dotyczących współpracy w dziedzinie wykorzystania energii jądrowej zawartych przez państwo przed wejściem w życie Traktatu w celu zapewnienia by prawa i zobowiązania wypływające z takich porozumień były, tak dalece jak to jest możliwe, przejęte przez Wspólnotę. Państwo jest zobowiązane podjąć wspólnie z Komisją stosowne negocjacje ze stroną (stronami) obowiązującego porozumienia, a wynegocjowane nowe porozumienie musi być zatwierdzone przez Radę.

DZIAŁ III „Postanowienia instytucjonalne”

Rozdział 1 — dotyczący instytucji Wspólnoty — zawiera przepisy dotyczące Parlamentu (art. 107 — 114), Rady (art. 115 — 123), Komisji (art. 124 — 133 i 135), Komitetu Naukowo Technicznego Euratomu (art. 134) oraz Trybunału (art. 136 — 160). Określają one głównie kompetencje i organizację tych instytucji (kompetencje Komisji określa ogólnie art. 124), sposoby powoływania i działania instytucji, zakres jurysdykcji Trybunału, tryb interpretacji postanowień Traktatu i tworzenia prawa wtórnego Wspólnoty oraz związane z tym prawa i obowiązki państw członkowskich oraz osób. Część przepisów dotyczy także procedur postępowania w różnych sprawach. W szczególności, art. 141 określa sposób postępowania w przypadku, gdy Komisja uzna że państwo członkowskie nie wypełnia zobowiązań wynikających z Traktatu. W takim przypadku Komisja przedstawia swoją opinię w tej sprawie wraz z uzasadnieniem, dawszy uprzednio państwu możliwość dostarczenia wyjaśnień. Jeżeli państwo nie spełni wymagań zawartych w opinii

Komisji wówczas skieruje ona sprawę do Trybunału. Z kolei Art. 142 i 143 określają sposób postępowania w przypadku, gdy jakieś państwo członkowskie uważa, że inne państwo nie wypełnia postanowień Traktatu. Natomiast Art. 145 nakłada na państwo obowiązek nałożenia sankcji na własne podmioty, które według Komisji naruszają postanowienia Traktatu. Jeżeli państwo nie dokona tego we wskazanym przez Komisję czasie — kieruje ona sprawę do Trybunału.

Rozdział 2- dotyczący postanowień wspólnych dla wielu instytucji — zawiera w art. 161 — 163 przepisy dotyczące wydawania, właściwości, stosowania i publikowania aktów prawa wtórnego oraz w art. 164 — dotyczące obowiązku wykonania decyzji Wspólnoty przez właściwy organ wyznaczony przez rząd państwa członkowskiego (z poinformowaniem o tym Komisji, Trybunału i Komitetu Arbitrażowego ustanowionego na mocy art. 18).

Rozdział — dotyczący Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych (art. 165 — 170) — zawiera przepisy dotyczące składu Komitetu ds. Społecznych i Ekonomicznych, okresu kadencji, trybu powoływania i niezależności opinii jego członków, oraz celów i zasad funkcjonowania Komitetu. W art. 170 sformułowano także obowiązek zasięgnięcia przez Radę i Komisję opinii Komitetu w sprawach w których jest to przewidziane Traktatem oraz upoważniono te instytucje do zasięgnięcia opinii Komitetu w innych sprawach, z zagwarantowaniem Komitetowi pewnego minimum czasu (10 dni) na przygotowanie opinii.

DZIAŁ IV „Postanowienia finansowe”

Dział ten zawiera w art. 171 — 183 postanowienia dotyczące, w szczególności, tworzenia i uruchamiania budżetu Euratomu, zaciągania pożyczek, własnych źródeł finansowania, dyscypliny finansowej, kategorii rozchodów, procedur konsultacyjnych, procedury zatwierdzania budżetu przez Parlament, prerogatyw Rady i procedur w zakresie modyfikowania lub odrzucania poprawek Parlamentu, sprawozdań z wykonania budżetu, operacji finansowych wykonywanych przez Komisję, zasad wydawania przez Radę rozporządzeń w kwestiach finansowych (ang. 'financial regulations') i ustanawiania zasad odpowie-

dzialności kontrolerów finansowych itp. W działle tym nakłada się na państwa członkowskie wymagania współpracy w kwestiach dotyczących wykonywania budżetu, zasilania go w walutę oraz niedopuszczania do nadużyć finansowych.

DZIAŁ V „Postanowienia ogólne”

Dział ten zawiera w art. 184 — 208 postanowienia dotyczące statusu prawnego Wspólnoty i prerogatyw reprezentującej ją Komisji w zakresie dostępu do informacji, odpowiedzialności Komisji oraz urzędników Wspólnoty za ewentualne szkody, trybu uzgadniania siedziby instytucji Wspólnoty, ustalania języków instytucji Wspólnoty, przywilejów i immunitetów na terytoriach państw członkowskich, przestrzegania zasad poufności informacji uzyskanych przez członków instytucji Wspólnoty i różnych komitetów, jak również urzędników i innych osób w związku z ich działalnością. Rozdział ten nakłada także określone obowiązki na państwa członkowskie, takie jak: obowiązek stosowania odpowiednich środków celem zapewnienia wypełnienia postanowień Traktatu (art. 192), wyjaśniania ewentualnych rozbieżności w interpretacjach postanowień Traktatu jedynie na drodze w nim wskazanej (art. 193), stosowania postępowania prawnego w przypadkach naruszenia poufności informacji wspólnotowej w taki sam sposób, jak w przypadku działań na szkodę bezpieczeństwa państwa lub w przypadku ujawnienia tajemnic zawodowych (art. 194 ust. 1). W tej ostatniej kwestii państwo jest zobowiązane do informowania Komisji o własnych regulacjach prawnych i działania na rzecz ustanowienia jednolitego i pełnego systemu zabezpieczenia informacji niejawnych (art. 194 ust. 2). Z kolei art. 195 nakłada na instytucje Wspólnoty, Agencję i wspólne przedsiębiorstwa obowiązek respektowania, w przypadku dostępu do materiałów jądrowych, prawa krajowego państw członkowskich ustanowionego dla celów polityki społecznej i ochrony zdrowia ludności. Art. 196 określa pojęcia osoby i przedsiębiorstwa zaś art. 197 — pojęcia specjalnych materiałów rozszczepialnych, uranu wzbogaconego, materiałów wyściełanych i rud (uranu i toru). Art. 198 określa terytorialny zasięg stosowalności Traktatu. Art. 199

zobowiązuje Komisję do zapewnienia odpowiednich stosunków z organami ONZ i jej wyspecjalizowanych agencji, oraz z organami Ogólnego Porozumienia w Sprawie Taryf i Ceł. Art. 200 i 201 zobowiązują Wspólnotę do współpracy, odpowiednio, z Radą Europy i OECD, zaś art. 206 upoważnia ją do zawierania umów stowarzyszeniowych z jednym lub więcej państwami lub organizacjami międzynarodowymi. Art. 204 formułuje zasadę, że zawieszenie prawa głosu państwa we Wspólnocie Europejskiej rozciąga się także na Wspólnotę Euratom nie zwalniając tego państwa z wypełniania jego obowiązków wynikających z Traktatu Euratom. Art. 207 i 208 stanowią, odpowiednio, że dołączone do niego protokoły są jego integralną częścią a Traktat zawiera się na czas nieokreślony.

DZIAŁ VI „Postanowienia dotyczące okresu wstępnego” (art. 209 — 225) — zawiera postanowienia dotyczące pierwszych kroków instytucji Wspólnoty i jej działań organizacyjnych po wejściu Traktatu w życie (art. 209 — 214), priorytetowych zadań dla wczesnego okresu obowiązywania Traktatu (art. 215 — 220), przepisy przejściowe (art. 221 — 222) oraz przepisy końcowe (art. 224 — 225). Z punktu widzenia obowiązków nowego członka Wspólnoty na uwagę zasługują przepisy przejściowe, które odnoszą się do stosowania artykułów 14 — 23 i 25 — 28 dotyczących patentów i wzorów użytkowych oraz art. 222 — 223 dotyczące zatwierdzania przez Komisję kontraktów na dostawy materiałów jądrowych oraz priorytetowego traktowania (z obejściem niektórych przepisów zawartych w rozdziale VI) dostaw tych materiałów dla reaktorów, które uzyskały stan krytyczny przed wejściem w życie Traktatu.

ORGANY RZĄDU RP KOMPETENTNE
W SPRAWACH STANOWIĄCYCH
PRZEDMIOT UREGULOWAŃ
POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI TRAKTATU
ORAZ INSTYTUCJE, KTÓRE MOGĄ BYĆ
ZAINTERESOWANE POSTANOWIENIAMI
TRAKTATU

DZIAŁ I: Z uwagi na to, że dział ten określa cele i zadania Wspólnoty, można uznać iż je-

go postanowienia podlegają kompetencji niżej wymienionych organów rządowych.

DZIAŁ II:

Postanowienia rozdziału 1 podlegają kompetencji ministra właściwego do spraw nauki (w kwestiach dotyczących działalności badawczej) oraz ministra właściwego do spraw edukacji (w kwestiach dotyczących kształcenia kadr) we współpracy z ministrem właściwym do spraw gospodarki i prezesem Państwowej Agencji Atomistyki. Mogą być nimi zainteresowane polskie instytucje naukowe i jednostki badawczo-rozwojowe, a także niektóre szkoły — szczególnie wyższe.

Postanowienia rozdziału 2 zawarte w art. 12 — 28 należą do kompetencji prezesa Urzędu Patentowego we współpracy z ministrem właściwym do spraw nauki, ministrem właściwym do spraw edukacji, ministrem właściwym do spraw gospodarki i prezesem Państwowej Agencji Atomistyki. W przypadku postanowień art. 29 dotyczących umów lub kontraktów międzynarodowych obowiązuje ustalona procedura obejmująca uzgodnienia międzyresortowe. Postanowieniami tego rozdziału mogą być zainteresowane polskie instytucje naukowe i jednostki badawczo-rozwojowe oraz osoby i przedsiębiorstwa zaangażowane w działalność badawczą lub wynalazczą.

Postanowienia rozdziału 3 podlegają kompetencji prezesa Państwowej Agencji Atomistyki we współpracy z ministrem właściwym do spraw ochrony zdrowia i Głównym Inspektorem Sanitarnym, z wyjątkiem art. 37, który należy do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki (w przyszłości — skarbu), oraz art. 38, w wypełnianiu postanowień którego (na wypadek zdarzeń radiacyjnych) prezes Państwowej Agencji Atomistyki współpracuje z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Postanowienia rozdziału 4 dotyczą przede wszystkim bezpośrednio podmiotów (osób i przedsiębiorstw przygotowujących odpowiednie inwestycje), jednakże art. 43 i 44 odnoszą się także do państwa członkowskiego i w tym przypadku należą do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki (w przyszłości, w przypadku inwestycji dotyczących składowisk odpadów promieniotwórczych, należą do kompetencji ministra właściwego do spraw skarbu), we współ-

pracy z prezesem Państwowej Agencji Atomistyki (w szczególności w przypadku przekazywanych przez Komisję informacji dotyczących inwestycji w innych państwach członkowskich).

Postanowienia rozdziału 5 należą do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki i ministra sprawiedliwości, a w kwestii udogodnień podatkowych także ministra właściwego do spraw instytucji finansowych. Aktualnie mają one zastosowanie głównie w odniesieniu do państw założycielskich Wspólnoty, w których wspólne przedsiębiorstwa były tworzone w pierwszych latach obowiązywania Traktatu.

Postanowienia rozdziału 6 dotyczą przede wszystkim bezpośrednio podmiotów (zainteresowanych osób i przedsiębiorstw), ale sprawy polityki energetycznej i zaopatrzenia w surowce odnoszą się także do państwa członkowskiego i w tym przypadku należą do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki jest zainteresowany tą problematyką jedynie z punktu widzenia jej aspektów nieproliferacyjnych (dostęp do informacji związanej ze stosowaniem zabezpieczeń materiałów jądrowych w Polsce i we Wspólnocie). *Uwaga:* przystępując do UE Polska stała się także członkiem Agencji Dostaw Euratomu. Z tytułu członkostwa w tej agencji Rząd RP wyznaczył polskich przedstawicieli w jej Komitecie Doradczym, wskazanych przez ministra gospodarki i pracy oraz przez prezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

Postanowienia rozdziału 7 dotyczą przede wszystkim bezpośrednio podmiotów (zainteresowanych osób i przedsiębiorstw), jednak sprawy akceptacji inspektorów, zapewnienia ich dostępu do wskazanych miejsc niezbędnych dla przeprowadzenia kontroli, towarzyszenia inspektorom Wspólnoty oraz zagwarantowania, że wskazania Komisji będą respektowane a ewentualne sankcje wprowadzone w życie, należą do obowiązków państwa. Sprawa udzielania zgody na przyjazd inspektora (tylko po raz pierwszy) należy do kompetencji ministra spraw zagranicznych i szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, sprawa towarzyszenia podczas inspekcji i zapewnienia wymaganego dostępu — prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, sprawy respektowania poleceń Komisji oraz wdrożenia sankcji — mini-

stra sprawiedliwości we współpracy z prezesem Agencji Atomistyki.

Postanowienia rozdziału 8 dotyczą podmiotów zajmujących się wytwarzaniem, przetwarzaniem lub stosowaniem specjalnych materiałów rozszczepialnych a sprawy będące przedmiotem tego rozdziału leżą w zakresie kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki.

Postanowienia rozdziału 9 dotyczą osób, instytucji i przedsiębiorstw zamierzających podjąć działalność w dziedzinie jądrowej w innym państwie członkowskim lub zajmujących się wywozem lub przywozem określonych materiałów, wyrobów bądź urządzeń, a także wykwalifikowanych pracowników w dziedzinie jądrowej. Leżą one w zakresie kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw instytucji finansowych oraz prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (kwestia paszportów dozymetrycznych dla pracowników podejmujących pracę we Wspólnocie, wydawanych zgodnie z wymaganiami ustalonymi w drodze wypełniania postanowień rozdziału 3 Działu II Traktatu).

Postanowienia rozdziału 10 należą do kompetencji organu odpowiedzialnego za przygotowywane projekty porozumień lub kontraktów, którym może być w szczególności prezes Państwowej Agencji Atomistyki, a w odniesieniu do art. 103 — 104 także minister właściwy do spraw gospodarki.

DZIAŁ III:

Współpraca z instytucjami wymienionymi w rozdziale 1 należy: w sferze politycznej — do kompetencji Sejmu RP, Rady Ministrów oraz ministra spraw zagranicznych, w sferze koordynacji sekretarza stanu — szefa Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (UKIE) oraz w zakresie wkładu merytorycznego, zależnie od problematyki — ministra właściwego do spraw gospodarki, lub prezesa Państwowej Agencji Atomistyki; w przypadku art. 134 — ministra właściwego do spraw nauki i prezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

Wypełnianie postanowień rozdziału 2 opiera się na takich samych zasadach jak w przypadku Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i należy do Rady Ministrów oraz właściwych organów rządowych. W procesie przygotowania stanowiska rządowego dotyczącego projektów

prawa wspólnotowego informowany jest w trybie określonym ustawą z dnia 11 marca 2004 r. Sejm RP. W odniesieniu do Traktatu Euratom są nimi w szczególności, zależnie od obszaru merytorycznego regulowanych zagadnień, minister właściwy do spraw gospodarki, minister właściwy do spraw środowiska, minister właściwy do spraw ochrony zdrowia lub prezes Państwowej Agencji Atomistyki. W przypadku, gdy chodzi o wykonanie decyzji Rady lub Komisji — Rada Ministrów może wskazać organ odpowiedzialny za to wykonanie.

Wypełnianie postanowień rozdziału 3 ogranicza się w przypadku państwa członkowskiego do wyłaniania kandydatur na członków Komitetu ds. Ekonomicznych i Społecznych i opiera się na takich samych zasadach jak w przypadku Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

DZIAŁ IV: Wypełnianie postanowień tego działu należy do kompetencji Rady Ministrów i ministra właściwego do spraw instytucji finansowych przy współdziałaniu sekretarza stanu -szefa UKIE i ewentualnie innych organów rządowych, które szef UKIE wskaże.

DZIAŁ V: Wypełnianie postanowień tego działu należy głównie do kompetencji Rady Ministrów i ministra spraw zagranicznych przy współdziałaniu sekretarza stanu — szefa UKIE, z tym że wypełnienie art. 194 należy do kompetencji ministra sprawiedliwości zaś art. 192 — merytorycznie zainteresowanych organów rządowych, którymi mogą być w szczególności minister właściwy do spraw zdrowia i prezes Państwowej Agencji Atomistyki.

DZIAŁ VI: Wypełnianie postanowień tego działu należy głównie do kompetencji prezesa Urzędu Patentowego (przepisy przejściowe dotyczące patentów i wzorców użytkowych, art. 221) oraz ministra właściwego do spraw gospodarki i prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (sprawy kontraktów na dostawy materiałów jądrowych, art. 222 i 223).

Notka o autorze

Jacek Kaniewski — mgr inż., radca ds. integracji europejskiej prezesa Państwowej Agencji Atomistyki

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI